

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

3-hasábos postai sor egyzetor 30 fill.
 Helyben közlekedésnél 18 fill.
 Nyitászor 200-40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, augusztus 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Anyag a néppárti programbeszédhez.
- A miniszter köszönete.
- A rendfőnökség és a plébánia.
- Egy örült rémtette.
- Főjelentett városi tisztviselő.
- A grammofon-művész.
- Aradi rejtelmek.
- A magyar nyelv joga.
- Hulló csillagok.
- Temesi küldöttség Wekerlénél.
- Az aradi gyorsvonat merénylője.
- Vasile Lucaciu.
- Háború a Boros Banl-téren.

Anyag a néppárti programbeszédhez.

Arad, augusztus 24.

— Papa, add nekünk a fiadat, — ezzel a kéréssel kopogtatnak a temesiek Wekerlénél. Főispánnak akarják a derék fiut örökbe fogadni; vagy ha nem is örökbe fogadni, legalább arra az időre, a míg a papa miniszterelnök lesz. És a kegyelmes papát kétségtelenül kedvesen érinti ez a figyelem. Wekerle ugyanis előbb apa és csak azután miniszterelnök. Mert ha előbb lenne miniszterelnök, a közélet moráljainak legelső öre, akkor azt se engedte volna, hogy a fiu képviselő legyen. Hiszen az előtte se volt titok, hogy a breznói tótok nem az ifj. dr. Wekerle Sándort vá-

lasztották meg, hanem a kormányfőnek fiát. És így se fog megütközni azon, hogy a fiut főispánnak szeretnék. A derék temesiek, akik a messze Délről is olyan éles szemmel látták meg az ifj. dr. Sándornak főispáni rátermettségét! S a temesiek kérelmének teljesülése tisztán azon áll, hogy ifj. dr. Sándor főispán szeretne lenni, vagy egyéb, és hogy Temes megyébe szeretne-e menni, vagy más, a fulánkos darazsaktól kevésbé háborgatott vármegyébe.

És ugyanakkor, amikor temesi szomszédaink ebben fáradoznak, a másik oldalról való szomszédságban ugyanilyen vágyak fuvalma árad. A békésmegyeiek egy másik apa fiára áhítoznak. Justh Gyulának, a Házelnöknek fiát, Justh Jánost akarják főispánul, aki eddig szintén csak képviselő. És miután a békési parti is főként az apai beleegyezéstől függ, nincs kétség, hogy Justh Gyula tornyai magányát is fölzarvarja ez a kívánság: papa, papa, ide azt a nagyszerű fiut! És az ostromolt apák nem is láthatnak szerénytelenséget abban, ha a kérelem teljesítésére hajlandóság van bennük: hiszen Ugronnak fia rég főispán, pedig Ugron se a kormánynak, se a képviselőháznak nem elnöke.

Ki kellene deríteni, hogy Bismarck Herbert herceg előtt hogy hívták a herberteket; mert herbertek mindig voltak és mindig lesznek. Apák, akik ezt olvas-

sátok, tegyetek vallomást: ti is szivesebben veszitek fiaitokat a hónapok alá, mintsem hogy azt mondjátok nekik: az iskolákat elvégeztétek, a diplomát a kezeitekbe adtam, most mindenitek boldoguljon úgy, a hogy tud, a maga emberségéből. És aki fiaiban önmagának folytatását látja, az nem is fogja fiát alkalmatlannak ninni arra a polcra, amelyre az apának hatalma segítette. Az apák úgy érzik: csak nyeregbe kell segíteni a fiut, lovagolni magától megtanul. Különösen, ha a lovagláshoz olyan kevés képesség kell, mint a minőhöz a képviselőség, vagy a főispánság van kötve.

A fiahordó-elméleten tehát meg lehet ütközni, a fiahordókat azonban mentik a tiszteletreméltó érzések. Az elítélni valók nem is annyira a fiahordók, hanem azok, akik olyan szerelmesen vágnak a nagy apák kicsi fiaira. Az apától nem lehet csodálni, ha fiát a főispánságra érdemesnek tartja; de az már cinizmus, ha két vármegye is kimondja, hogy a főispánsághoz nem kell egyéb kvalifikáció, csak egy jó papa.

Persze: hát megtudnak valamit tagadni a papák az olyan vármegyétől, a hol a fiuk a főispán? Akármennyire el-sáncolják az apák maguktól az elfogultságot, a részrehajlást, a fiunak a családi élet valamelyik gyöngé, derűs pillanatát van alkalmuk kilesni és a vármegyéjük javára értékesíteni. Bizony, az apák a maguk

A hétről.

Adieu, adieu!

Julcsa, a közismerten poétikus lelkületű szobaleány az alábbi megható verset küldötte be hozzánk:

Bakák vonulnak véges-végig
 A tarlón, felszántott rögön,
 Ah, vége már a szerelemnek:
 A búcsúzás búját nyögöm.
 Elment az ezred és a század
 S a cukszfirer is ment vele:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon,
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Masirozás csupán az élet,
 Én drága, jó cukszfirerem!
 Mióta elvonult a század,
 A helyem sehohsem lelem.
 Ugy érzem, mintha itt is, ott is
 Nagy búcsúzás peregne le:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon,
 Óh lelkem legjobbjik fele.

Elmegy veled e bús vidékről
 Minden, mi nagy, mi szép, nemes!
 Im, megvállik immár mitőlünk
 A snájdig doktor-szerzetes.
 Más rendfőnök jön, más idő jár,

Már itt az ősz hideg szele:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Akiknek uj egyenruhájuk
 Aranysujtásoktól ragyog,
 Civilruhától vesznek bucsut
 A délceg rendőrhadnagyok!
 De uniformisuknak láttán
 Nem gyógyul szívem nagy sebe:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Bucsura bucsu. Fáj a szívem
 Es lelkem melán felzokog,
 Kivált, mikor ugy este tájban
 A mosogatáshoz fogok.
 Az edény mosogatóvizzel,
 A szívem buval van tele...
 Adieu, adieu! Az isten áldjon,
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Esténként, hogyha hébe-hóba
 Magamba nézem a mozit,
 Elgondolom, hogy véled, édes,
 Hányszor váltottam csókot itt.
 Bucsuzunk már a mozitól is,
 A színház jól elbánt vele...
 Adieu, adieu! Az isten áldjon,
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Az aszfalton, ha néna járok,
 S látom az aszfaltgépeket,
 Eszembe jut, hogy ezt a füstöt
 Hányszor szagoltam itt veled.
 De befejezve már a munka, —
 Az aszfaltgép megy Pest fele:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon
 Óh Virágh lelkének fele!

Bucsura bucsu, Budapesten,
 Ahogy a lapból olvasom,
 A koalíció s a néppárt
 Bucsuznak egymástól nagyon.
 Ah, szerető szív mindhiába!
 Szétválaszt sorsunk vaskeze:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon,
 Óh lelkem legjobbjik fele!

Én édesem! Pályázik értem
 Egy szurtos lakatoslegény,
 Én ki se állom, bizony isten,
 Hiszen csak egy civil szegény.
 De eltűröm. Ő lesz helyetted
 A veszett fejszének nyele:
 Adieu, adieu! Az isten áldjon
 Óh lelkem legjobbjik fele!

A helyesírási hibákat javította:

—zab.

kedvéért se tesznek meg annyit, a meny-nyire a fiuk kedvéért képesek. És így nagyon érthető Temesvár logikája, ahol kevésnek tartják a város érdekeire azt, hogy a miniszterelnök a képviselőjük: e mellé a fiát főispánnak akarják. A szövetkezet is azt tartja: minél több zsirán van a váltón, annál jobb. A miniszterelnök veje a Bega-társulat igazgatói tisztében marad Temesvárá; ejnye, nincs a miniszterelnöknek véletlenül egy katona fia is, akit temesvári hadtestparancsnokká lehetne hamarosan kinevezni?

A multban is volt hasonló vétek. Baranyát érte az a szerencse, hogy Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek fia lett a főispánjuk. Hanem most járványszerűen terjed a Herbert-főispánok után való tülekedés. Olyan időszaknak bekövetkeztét jelenti ez, a mikor nem törődnek a világgal, a közvéleménnyel, az erkölccsel, hanem válogatás nélkül kapkodnak olyan eszközök után, a melyekkel az egyéni és vicinális érdekeket a legkönnyebben elgithetik ki. Ha még miniszter-képviselőkre, államtitkárokra vágnak, legalább azzal mentegethetik magukat, hogy az illető mindenesetre érdemes a mandátumra, — bár ezt az érdemességet csak miniszter, vagy államtitkár korábban jutott eszükbe honorálni. De epekedni egy serdületlen és tapasztalatlan valaki után, csak azért, mert papája van, és ez a papa hatalmas: nagyon is meztelen erkölccstelenség.

... És azt hiszi az olvasó, hogy ennek nincs köze a politika legujabb nagy eseményéhez: ahhoz, hogy a néppárt a koalícióból kivonul? Bizony, van. A néppárt jól látja a koalíció köpönyege alatt nyüzsgő erkölccstelenségeket. Belül föl nem háborodik rajta; hiszen a Zichyek pártjában se idegen a fiahordás, a durva önérdék. Hanem, mivel az erkölccsteleség kivrívó esetei véletlenül a néppárton kívül eső rayonokban estek nagyobb számmal, — mindebben kitünő anyagot lát a népszerű ellenzékiiségre. Elrugja magát a koalíciót, hogy szabadon üthesse azokat a vétkeket, amelyekhez — így veri a mel-

lét — nekik már semmi közük nincsen. A korrupció-üldözéssel pedig talaját szereznek a maguk fekete céljainak, sötét programjuknak elültetéséhez.

A koalíció tehát megszülte az ellenzék-
ket; amelyben nincs köszönet s emellett szaporán gyűjti az anyagot, amelylyel a klerikális ellenzék népszerű tud lenni. Ha öntudatosan tenné, megható szivesség lenne a volt fegyvertárs iránt. De ha öntudatlanul és korlátolt észszel cselekszik: mindenesetre a néppárt örül titokban leginkább a Herbert-főispánoknak és azoknak a vármegyéknek, amelyek a nagy papák kicsi fiait akarják főispánul. Ezek a megyék, Temes, Békés, — szinte programbeszédeket csinálnak a néppártnak!

kellett ehhez a munkához, a melyet se erkölcsi, se anyagi kárpótlás nem kamatoztatott bőven. Jeles tanerőkkel, merész anyagi kockázattal fejlesztette az új iskolát, a mely Arad tanügyének tényezőjévé lett.

Most, hogy az állami felsőbb leányiskola létesítésével a magán felsőbb leányiskola hivatása megszűnik, felülről megadják az elismerést az iskola lelkes alapítójának. A vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízásából Berecz Antal, a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosa a következő megleghangu leiratot intézte dr. Somogyi Gyulához:

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur a folyó évi július hó 27-én 79677. sz. a. kelt magas rendeletével megbízott engem, hogy tanár Urnak az 1906/7. iskola év végével megszünt aradi városilag segélyezett magán felsőbb leányiskolának éveken át tisztán közérdekből való fentartásáért és ügybuzgó vezetéséért a miniszter ur Ó nagyméltóságának a köszönetet fejezzem ki. A midőn e magas megbízásnak eleget teszek, a magam részéről sem mulaszthatom el, hogy tanár urnak felsőbb leányiskolai igazgatói minőségben teljesített lelkiismeretes munkálkodásáért s a felsőbb nőnevelés terén gyakorlatilag kifejtett eredményes tevékenységért *őszinte elismeréssel ne nyilvánítsam* s a saját személyem iránt tanusított lekötelező előzékenységét pedig *hálással megköszönjem*.

Budapest, 1907. augusztus hó 19-én.

Berecz Antal s. k.,
miniszteri biztos.

Ehhez a kitüntetéshez, a mely méltán és igazi érdem szerint megillette dr. Somogyit, lehetetlen valamit hozzá nem fűzni. A miniszter köszönetére rászolgált Somogyi, de sokkal inkább megérdemelte ezt a köszönetet a várostól. Mert a felsőbb leányiskolát hat éven át a városnak tartotta fenn, s az állami iskolát, a mely ennek folytatása, a város kapta meg. Annál különösebb, hogy a város egyetlen szóval, egy hajszálnyitollvonással se tartotta érdemesnek, hogy dr. Somogyi Gyulának valami köszönet-félet, valami egyszerű elismerést fejezzon ki. Erre eddig is alkalom lett volna, ha már eztán jönne, nem lenne értéke. És ez annál inkább sajnálni való, mert ez a közömbös hálatlanság, vagy szórakozott tapintatlanság — akárminek nevezzük — nem igen ösztönözheti

A miniszter köszönete.

Elismerés dr. Somogyi Gyulának.

És a város? . . .

Arad, augusztus 24

Abban az örömben, a melyet az Aradnak adott állami felsőbb leányiskola keltett, fölületes hálatlansággal megfedekeztek valakiről. Arról, akinek közvetve a legtöbb része volt abban, hogy Arad ezzel az új középiskolával gyarapodott. Az állami felsőbb leányiskola a hat esztendő előtt alapított dr. Somogyi-féle felsőbb leányiskolának folytatása. Ez adta meg az állami iskolához az alapot, s ez a kedvezményezés birta rá a kormányt, hogy a megkezdett munkát betetőzze. Hogy Aradon felsőbb leányiskolára szükség van, az leghatározottabban azzal nyilatkozott meg, hogy a szükség kielégítésére a magánvállalkozás állított iskolát. S ha Aradnak ez a jogos igénye ilyen határozott formában nem nyert volna kifejezést, a kérvények és sürgető küldöttségek, amint egyebekben, itt is alig értek volna célra.

A magán-felsőbbleányiskolát dr. Somogyi Gyula felső kereskedelmi iskolai tanár alapította és tartotta fenn hat esztendőn át. Szívós akaratú, rengeteg munka és türelem-áldozat

A prologus.

Irta: Biró Lajos.

— Leányom — mondta neki az apja, aki királyi tanácsos, kereskedelmi kamarai elnök, szóval igen tekintélyes ur volt — az embernek kötelességei vannak nemcsak önmaga iránt, hanem a társadalom iránt is. Abban a városban, ahová jutsz a legelőkelőbb családok egyikének leszel tagja. Jó feleségnek kell lenned, idővel jó anyának, de társadalmi állásod megkivánja tőled, hogy bizonyos mértékben résztvegy a közéletben is. A vagyon és a tekintély kötelességeket ró az emberre. Jótékony mozgalmakat támogatnod kell; ahol éppen vagyonodra és tekintélyedre szükség van, ott nem szabad, hogy hiába várjanak rád. Ne hocsákozz le azokhoz, akik alattad állnak, de légy mindenkinek barátságos. Egy szóval légy rajta, hogy régi és új családod tekintélye növekedjen általad.

Efféle tanácsokkal ellátva jelent meg egy napon a friss pezsgésű kereskedő-város aszfaltján a fiatal Pándorf Samuné. Új családja valóban gazdag volt. A számos és kiterjedt család buzával, liszttel és keményítővel látta el a fél országot, és a város különböző részein egész utcákat szerzett magának. Ami azonban a tekintélyt illeti, az nem akart abban a mértékben jönni, mint ahogy kívánatos volt. Az emberek nem tudták és nem akartak elfelejteni, hogy az öreg Pándorf Izrael még egy rossz lóval járta a megyei vásárokat, úgy hogy a család göggel volt kénytelen helyettesíteni a hiányzó tekin-

télyt. A fiuk más városokból hoztak asszonyt és a család lassanként elzárkózott az eleven és gunyos szellemű várostól.

Arra nem került a sor, hogy valaki szemükbe mondjon sottise-okat, a hátuk mögött pedig hiában hangzottak el lenéző megjegyzések: — nekik volt a legszebb foguk, az asszonyok vakító briliánsokat hordtak és az egész család mégis gögösen járkált a városban.

A fiatal Pándorné nem vett észre semmit kissé ferde helyzetükből. A család valóban gazdag volt, sőt valóban tekintélyes is, mert hiszen nélkülük semmit sem csináltak a városban. Jóakaratakra, pénzükre és jelenlétükre mindennél szükség volt, és amint a férfiak a városi közgyűléshez ereszkedtek le, éppen úgy ültek az asszonyok kimondhatatlan méltósággal a nőegylet ülésein.

A fiatal Pándorné csak egyben hibáztatta családját többi tagjait. Tulságosan hidegek voltak. Barátságosnak kell lenni mindenkinek, anélkül, hogy leszálnánk hozzájuk, — erősítette ismételtén; és habár a tanítás a többiek nem fogott, ő szives bátorítással, biztató jóindulattal fordult az emberekhez, akikkel sorban megismerkedett.

Sajátságosan felfelé szökő orra hamar ismert lett az utcákon, amelyeken úgy ment végig, hogy fejét feloldalt hajtva, méltóságos és mégis bátorító módon mosolygott mindenkire. Járására nézve az ugynevezett kacsázók közé tartozott és a hangja, a hangja, amely utóbb biztatólag csendült mindenki felé, feljuthetetlen és hasonlíthatatlan volt. Ezen a hangon a szöke és pisze-orrú utódban csodálatos módon vala-

mely régen elfelejtett ősenek a jargonja ütött ki leküzdhetetlenül és győzelmesen. Ez a hang valami furcsa dünyögés volt, a szent könyvekre hajló ósök valamely hasonlíthatatlan naxális fuvolázása. És ezt a hangot mindig és mindenütt lehetett hallani: végtelen jóindulatu leereszkedéssel rezdült meg ez a hang, ha egy gyerekkocsi jött az uton, ha lányok jöttek szembe, ha ismerősök merültek fel; kérdezősködvé, bátorítva, dicsérve és tanácsokat adva ez a hang végigröpködte a várost, kísértetként a félrehajtott fej jóságos mosolya által.

A Pándorfékat követő megjegyzések új erőre ka tak, sziszegőkké, gyilkosokká, pokoliakká váltak, mérgesek és öldöklők lettek, ha a fiatal Pándorné valahol megjelent. Az asszony azonban erről semmit sem tudott. Ő életet adott két gyermeknek és a lélek példátlan harmóniájával hajlotta le esténként nyugodt álomra elégedett és mosolygó fejét, tudván, hogy családját és a társadalom iránti kötelességeit egyformán teljesítette. Lassanként azután az emberek is beletörődtek jóakarataiba, közömbössé vált nekik és nem igen tettek rá megjegyzést. Ő pedig nyugodt önértéssel teljesítette tovább is a társadalom iránt való kötelességeit.

... Idővel egyszer a nőegylet műkedvelő előadást akart rendezni népkonyhája javára. A titkár előterjesztette a programot: táncokat, rövid darabokat, énekszámokat és zongorapartiekat fognak előadni csupa előkelő és uri szereplők.

Lesz egy gavotte rokokó-ruhában, lesz egy énekes játék, bohózat és — mivel a program-

arra a tanügy embereit, hogy Arad számára valamit alkossanak. S tudjuk, hogy ez a megjegyzés nem a város embereit fogja kellemetlenül érinteni, hanem azt, a kit az elfelejtett köszönet megilletett volna; de az igazság ennyit megkövetelt.

Arendfőnökség és a plebánia.

A két tisztséget szétválasztják.

Reitter minorita generális kívánság.

Beszélgetés Varjassy polgármesterrel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Aradváros róm. katolikus lakosságának, amióta a minorita szerzetesek a városban letelepedtek, nem volt külön plebániája. A plebánia a várossal létrejött egyezmény alapján, a minorita rendház kezében volt s a város plebános *Jánosi* Demjéntől kezdve a mindenkori rendfőnök volt. A legutóbbi időkig a város és a plebánia között a legnagyobb egyetértés uralkodott, amely *Csák* Czirjék dr. rendfőnöki uralma alatt bomlott meg. Az első összeütközés akkor keletkezett, amikor a rendfőnök megtiltotta, hogy az aradi iparosok régi cég-zászlóikat az új templomban helyezték el. A rendfőnöknek ez az elhatározása annál is inkább feltűnést keltett, mert az új templom felépítéséhez az aradi iparosok is anyagilag hozzájárultak és számos munkát a szent cél érdekében teljesen ingyen végeztek. Hosszas szóharc után az iparosok mégis elérték azt, hogy a cég-zászlók helyet kaptak az új templomban.

Körülbelül egy esztendeje, hogy a város iskolaszékének egyik ülésén a városi elemi iskolák igazgatói részéről több rendbeli panasz merült fel aziránt, hogy az elemi iskolákban a róm. katolikus hittani oktatás nem felel meg annak a várákosásnak, amelyet a minorita rendházhoz fűztek. A panaszok leginkább odakonkludáltak, hogy a plebánia hivatal kevés hitoktatót bocsát az iskolák rendelkezésére s ezek a hitoktatók, minthogy a növendékek száma az előző években beiratott tanulókéhoz képest óriási mértékben

növekedett, kénytelenek az egyes osztályokat összevonni s egy óra alatt a sok tanuló lelki oktatásban részesíteni.

Az iskolaszék tagjai között érthető feltűnést keltettek ezek a panaszok s maga *Institutoris* Kálmán, az akkori polgármester is csodálkozásának adott kifejezést, hogy a plebánia ezeknek az állapotoknak megszüntetése végett nem intézkedik. Csak *Czirjék* dr. rendfőnök nem volt jelen ezen az ülésen, hanem a következő ülésre eljött és felszólalt. A rendfőnök beszéde csupa személyeskedés volt s az a tendencia nyilatkozott meg benne, hogy a város nem eléggé támogatja anyagilag a rendet. Csak beszéde akkoriban kínos visszatetszést szült az iskolaszékben, mert olyan vád hangzott el a város ellen, amelyre éppenséggel nem szolgált rá.

Ennek körülbelül egy esztendeje volt a nyár elején. Most azután a csanádi püspökség is beleavatkozott az ügybe s az ellentétek elsimultak. A város ugyanis elhatározta, hogy a róm. katolikus hitoktatásra szánt évi tiszteletdíjat felemeli, de ezzel szemben megköveteli, hogy a rend a hitoktatók számát kettővel szaporítsa.

A legutóbbi napokban azután felette érdekes eszme vetődött fel. A rendfőnök-választást megelőzőleg élénk élet volt az aradi minorita-rendházban. Nemrégiben *Reitter* Domokos minoritagenerális Aradon tartózkodott és megvizsgálta a rendház ügyeit. A generális — hír szerint — nem talált mindent a legnagyobb rendben, különösen a plebánia-hivatalban s ez érlette meg benne azt az elhatározást, amely a rend körében most szóbeszéd tárgyát képezi.

Reitter Domokos ugyanis kijelentette a rendház tagjai előtt, hogy az a kívánsága, hogy a plebánosi állás *elválasztassék* a rendfőnöki méltóságtól. Ennek szükséges voltát azért hangsúlyozza, mert a rendfőnöknek a magyarországi rendházak felülvizsgálatával ugyis sok dolga van és idejéből nem szabad más irányú tevékenységgel a legkevesebbet is elvonni. Különben a vizsgálat során személyesen meggyőződött a generális arról, hogy a rendfőnöki méltóságnak és a plebánosi tisztnak egy kézben való egyesítése nem férhet össze egyik vagy másik hatáskör rovása nélkül.

Az *Aradi Közlöny* tudósítója ma felke-

reste *Varjassy* Lajos polgármestert és megkérdezte, mi a véleménye a két tisztségnél külön személyekkel való betöltéséről. *Varjassy* polgármester az alábbiakat jelentette ki munkatársunk előtt:

— Feltétlenül helyeslem *Reitter* generálisnak abbéli kívánságát, hogy a plebánosi állást el kell választani a rendfőnöki méltóságtól. A rendfőnöknek amúgy is temérdek dolga van a rendház felülvizsgálatával s így alig jut ideje, hogy a plebánia ügyeit vezesse. Régebben különben sem volt szokás, hogy a rendfőnök egyszersmind a város plebánosja is legyen. Azelőtt mindig a házfőnök töltötte be a plebánosi tisztséget s akkor került egy kézbe a két állás, amikor *Jánosi* Dömjént választották meg rendfőnökké. *Jánosi*, aki azelőtt házfőnök volt s mint ilyen a plebánosi tisztséget is betöltötte, rendfőnökké való megválasztása után is megtartotta a plebánosi tisztséget.

Már csak azért is helyes a két állás különválasztása, mert nem lehet tudni, hogy az új rendfőnök állandóan Aradon fog-e lakni. *Jánosi* Dömjénig az összes rendfőnökök Miskolcon ülték fel székhelyüket s csak *Jánosi* és *Csák* laktak Aradon. Hogy mennyire nem fér meg ez a két állás egy kézben legjobban bizonyítják azok az áldatlan állapotok, amelyek az utóbbi időben Aradon a katolikus hitélet terén felléptek.

Egy örült rémtette.

Öngyilkosság szögekkel.

A pankotai titokzatos haláleset.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

A pankotai titokzatos haláleset részletei a ma délelőtti vizsgálat folyamán kiderültek. A törvényszéki orvosok megállapították, hogy a gyilkosságnak is borzalmas vérengzést a meghalt asszony maga követte el. A szerencsétlen nőnek az utóbbi időben teljesen elborult az elméje, s valószínű, hogy az öngyilkosságnak ezt a példátlan módját is önkivületi állapotban választotta.

ban *Pándorféknak* is kell szerepelniük, vagy mivel legalább is fel kell nekik ajánlani a szereplést — a titkár megkockáztatta azt az ajánlatot, hogy *Pándorné* ő nagysága talán a prológust kegyeskednék előadni. Az ajánlatot rövid hallgatás követte. Mindenki meg volt róla győződve, hogy az ajánlatot visszautasítás követi, de a fiatal *Pándorné* atyjára gondolt, mosolygása egyre melegebb lett, és a fejét félrehajtva, azt mondta:

— Hát ha szükség van reám . . .

Igy határozatba ment, hogy a prológust *Pándorné* „urasszony“ mondja el. A helyi poéta lelkes alexandrinusait a jótékonyság nemtőjének adta a szájába és a fiatal *Pándorné* így stilszerű görögös ruhát szerzett be erre az alkalomra; leomló redőzetű fehér peplont, amelyet virágok egészítettek ki.

Az előadás napján a színház zsufolásig megtelt. Egyetlenegy hely nem maradt üresen.

A függőnyt visszahúzták egy kicsit, hogy a jótékonyság istennője a lámpák elé léphessen. Utolsó szavaira majd fellebben a függőny és az első káprázatos ragyogásu, megindító előképet tárja fel.

A függőnyt tehát visszahúzták és a fiatal *Pándorné* a lámpák elé lépett. A redős fehér ruha művészi hullámokban omlott le róla, nyaka szabadon volt és a haja közepén volt görögösen elválasztva. Nyugodtan és méltósággal állott meg a bámuló százak előtt. A kötelességteljesítés nemes tudata töltötte el önérzettel a szívet. A lámpaláznak nyomát sem érezte.

Jobb karját felemelte és egy széles, méltó-

ságos mozdulattal — amint betanulta — tárta ki a közönség felé. A színházban halálos csend volt. A görögruhás nő félrehajtva a fejét, végtelenül jószágos mosolylyal az ajkán, beszélni kezdett:

*Uri szép közönség, idejöttél mára
Hívó szózatomra . . .*

Az ismert hang szétröppent az óriási nézőtérre. Ez az ismert hang azonban most felemelkedett, rezgett és megnyult. A páthosz felkapta ezt a hangot, megsokszorozta, harsogóvá tette. Az ismert dünyögés szavalásba emelkedett, a nazális rezgés vontatott és méltóságos énekléssé vált. A lassu esésű alexandrinusokba belebujt a rettenetes jargon, a görögruhás nő mögött megjelent az elfelejtett és felejtetni akart ós kétségbeejtő árnyéka.

Az első sor után egymásra néztek az emberek. A második sornál egymásra mosolyogtak. A padok között suttogás támadt, mindenfelé volt valaki, aki a szomszédjával okvetlenül közölni akart valamit. A színpadon egyre zuhogtak az alexandrinusok, a dünyögést mind magasabba emelte a páthosz és a nazális hangok az egyre érzelmesebb sorokkal úgy tüntek elő, mint a trombitaharsogás.

A nézőtérre nevetni kezdtek. A nevetés először hátul ütődött fel; elől az emberek nyugodtak voltak. A görögruhás nő azonban még mindig szavalt és elől is le-lehajolt egy-egy ember, hogy a nevetését a zsebkendőjébe nyomja.

És az alexandrinusok nem fogytak el. A harsogó páthoszból most a szívekhez szóló könnyörgés hangjába csapott a jótékonyság nemtője. Hangja leszállott és amint minden ér-

zelmét, minden jószágát bele akarta vinni a szavakba, a kitóduló hang, amely nem tudta elkerülni az orrot, úgy hangzott, mint a lassu vinnyogás.

Ekkor csend volt. De hátul egyszerre újra felhangzott a nevetés. És most már nem lehetett ellentállni. Mint a tűz, úgy futott előre a padosorokon az emberi derültség szörnyű hangja. A legkétségbeesettebb erőfeszítés sem használt. Aki végső erővel még fogva tudta tartani izmait és össze tudta szorítani a torkát, az is el volt veszve, mikor mögötte, előtte, mellette nevetni kezdtek. A sorokon végigbugyborékol a kacagás. A színpadról egyre omlottak az orrhangok és a nézőtér most már nem tudta tartóztatni magát. Csilingelő női kacagások és mély röhögések egymásba vegyültek, az egész nézőtér nevetett, kacagott, hahotázott, röhögött. Egy-egy ember végignyult a széken és kieresztette a hangját, a nők fűzőin pattogtak a kapesok, a püspök a proscéniumpályában lehajtotta a fejét és az egész teste meg-megrázkódott. Az első sorokban végig: kinyílt szájak, félrehúzott arcok, könnyes szemek röhögtek. A nevetés buffogott, bugyborékol, dől ki mindenütt, hátul egész zivatarrá erősödve.

A jótékonyság nemtője nagyanyilt szemekkel állott a színpadon. Az alexandrinusok akadoztak, a szavak botorkáltak, a hang elcsuklott és a félrehajtott fej ijedten szegődött hátra.

Az emberek nevetnek. Rajta nevetnek, ebben nem lehet kétség. Riadtan nézett szét és mindenfelé könnyörtelenül nevető arcokat látott . . . Mindenki nevet.

A vizsgálat részleteiről következőket írja pankotai tudósítónk:

Mikor tegnap *Tóth Pálné* kezelő orvosa az asszony fejébe verve egy 9 centiméteres szöveget talált, bűntényt sejtett, s azonnal megiette a jelentést a pankotai csendőrségen, amely azt az aradi kir. ügyészséghez továbbította. Az ügyészség azonnal intézkedett a törvényszéki orvosok és a vizsgálóbíró kiszállása iránt, s a csendőrség is rögtön megindította a nyomozatot a titokzatos ügyben. Mindenekelőtt kihallgatta az asszony férjét és hozzátartozóit, majd ismerőseit, de a férj ellen semmi gyanusát sem tudtak kideríteni.

Tóth Pál, aki *Solymosi báró* béres gazdája, 35 éven keresztül a legjobb egyetértésben élt a feleségével. Tanuk igazolták, hogy köztük soha semmi viszály nem volt. Ugyancsak tanuk igazolták, hogy az asszony tudott arról, hogy a fejében szög van, s mikor a borosjenői kórházban feküdt, éppen ezért nem engedte meg, hogy az ápolók a fejéhez nyuljanak. Volt rá eset, vallották a szomszédok, hogy a követ ki kellett venni a meghibbant elméjű asszony kezéből, mert mindenáron szöveget akart a fejébe verni.

A különösen hangzó vallomásokat a ma reggeli boncolás igazolta. *Aussterweil László dr.* és *Posgay István dr.* megállapították, hogy az asszony összesen öt darab szöveget vert egy kódarabba a fejébe. E szövek közül négy darab egészen kicsiny volt, amelyek *Tóth Pálné*-nek talán már hetek óta a fejében lehetnek, a legutóbb bevett 9 centiméter hosszúságú drótszög azonban nemesebb részeket is ért, s néhány órai kintlódás után az asszony halálát okozta. Miután *Lehrman Viktor dr.* központi vizsgálóbíró sem talált semmi gyanus körülményt, a vizsgálatot befejezte, az orvos szakértőkkel együtt indítványt tett az ügyészségnek a temetési engedély kiadása iránt.

A törvényszéki orvosok véleménye szerint *Tóth Pálné*, mikor ezelőtt mindegy két héttel a kocsirol az árokba esett, valami agybántalmat kapott, ennek következtében gyakran örülni rohamok lepték meg. Borzalmas tettét is valószínűleg az ilyen rohamaiban követte el.

Eszteendő óta talán először tünt el a mosolygás az arcáról és a színházi festék alá halálos sápadtság szökött. A fejét még jobban hátrahajította, a szava akadozni kezdett, szavaló hangja leszállott és egyszerre torkán akadt.

Nem szólt. Szembenézett a tömeggel. Még mindig a nevetés rázkódott végig a sorokon, hangos, fékevertett, letiporhatatlan nevetés, amely betöltötte a színházat.

De amint ő elhallgatott és mereven megállott a tömeggel szemben, lassanként elhallgatott a nevetés is. Halálos csend lett. A tömeg meghökkenve nézett a lámpák felé.

A görögruhás nő nehéz mellet vett lélegzetet. Amint szembenézett a tömeggel, egyszerre megértett mindent. Régi kétségek, amelyek csak hajdan — tükre előtt — kintáltak, most bizonyossággá lettek. Megértette, hogy ő rut, szájalmas és nevetéses. Megértette, hogy jóságát mindig kigunyolták, megértette, hogy háta mögött kinevették, megértette, hogy kellemetlen, komikus és félszeg volt, hogy társadalmi szereplését lenézték, kinevették, hogy jóhiszeműsége, jóindulata, jósága irigységet, gyűlöletet, lenézést szerzett a számára.

Végignézett a százakon és látta, hogy mind nevetett, hogy ő mindnek siralmas és nevetéses volt, hogy nincs senki, akinek ő tetszett volna.

A fejét még jobban hátraszegte, a szívért egy görös szoritotta össze és a görög ruhákban csendesen összeomlott a szélibbenésre kész függöny előtt.

Feljelentett városi tisztviselő.

Városi munkások — magáncélokra.

A torony alatti rend.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Az aradi építőipari háborúnak egyik szenzációs momentuma játszódott le közel egy hónapja. Az *Aradi Közlöny* írta meg akkor elsőnek, hogy egy magasrangu aradi állami hivatalnok, magánosok szolgálatába szegődött és iparendélyt váltott ki magának, hogy egy épülőfélben levő ház építkezési munkálatait vezesse. Az ügynek az állami hivatalnokra nézve kellemetlen következményei voltak, amony nyiben *Szterényi József* kereskedelmi államtitkár megindította ellene a fegyelmet megelőző vizsgálatot és eltiltotta az építkezési munkálatok további vezetésétől.

Most hasonló dolog történt Aradon. Egy jelentéktelen városi tisztviselő teljesített felügyeletet építkezések felett és építkezéseknél felhasználta a város szolgálatában álló ipari munkásokat is. A dolog kiderült s nemrégiben feljelentést adtak be a polgármesterhez a kistisztviselő ellen.

A szóbanforgó városi hivatalnok *Balcsó Antal*, a mérnöki hivatal segédtisztje. *Balcsó*, aki nem rendelkezik mérnöki diplomával, bokros teendői közepette elég időt szakított magának arra, hogy melleslegre tegyen szert. A városi tisztviselő egyszerre két urat szolgált: a várost és *Hack Frigyes* építőmestert. *Balcsó* ugyanis nem találta inkompatibilisnek, ha segédtiszt létére szép titokban felügyeletet teljesít *Hack Frigyes* építkezései felett.

Balcsó Antal segédtiszt még ennél is tovább ment. Ő *Hack*-nak mindenben a kezére akart járni. Hogy az építőmester ne legyen munkások híjával, *Balcsó* kicserélte, hogy a város szolgálatában levő ács és kőművesmunkások dolgozhassanak *Hack*-nál. A dolog sikerült s a városi munkások zavartalanul dolgoztak a magánember építkezéseinél a városi segédtiszt személyes felügyelete alatt.

A dolog nem maradt sokáig titokban. Az aradi építőmesterek tudomást szereztek *Balcsó* viselt dolgairól és megtették ellene a feljelentést. Az építőmesterek *Varjassy Lajos* polgármesterhez terjesztették feljelentésüket s ebben töviről-hegyire elmondták, hogy *Balcsó Antal* városi segédtiszt mely építkezésnél teljesített felügyeletet és hová küldött városi munkásokat.

A feljelentők sürgős intézkedést kértek a polgármestertől, mert szerintük fegyelmi vétséget képez *Balcsó*-nak egyrészt azon eljárása, hogy városi tisztviselő léte magánember szolgálatában áll, másrészt azon cselekedete, hogy a város munkásait a saját céljaira használja fel. Az ipartörvénybe ütköző vétséget is elkövet *Balcsó* azzal, hogy megfelelő képesítés nélkül műépítész teendőket végzett.

A polgármester még nem intézkedett ebben a furcsa ügyben, de előreláthatólag meg fogja indítani *Balcsó* ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot.

Azt, hogy *Balcsó*, mint városi tisztviselő *Hack Frigyes* munkálatait vezette, feltétlenül olyan vétség, amely fegyelmi

eljárást von maga után. A városi szabályrendeletben ugyanis, amely a tisztviselőkről szól, van egy passzus, amely határozottan megtiltja, hogy városi tisztviselő a hivatalos teendők rovására másnemű megbízásokat is vállaljanak. Már pedig *Balcsó*, akinek hivatalos működése déli 12 óráig és délután kettőtől hat óráig tart, a hivatalos órák alatt végezte privát ember érdekeit szolgáló működését, tehát olyan időben, amikor helye a mérnöki hivatalban lett volna. Ez tehát az egyik vétség, amely megtorlást követel. Azt, hogy képesítés nélkül műépítész teendőket végzett *Balcsó*, majd az iparhatóság végzi el.

A legnagyobb vétsége azonban az, hogy a város munkásait is magánember céljainak szolgáltatta ki. Ezt *Balcsó* nem tehette meg anélkül, hogy a mérnöki hivatal vezetőjének, akinek hatásköre a munkásokra is kiterjed, ne lett volna róla tudomása. Ha pedig tudott róla, miért nem tett a dolgról jelentést? Szívesen kioncedáljuk azt is, hogy a mérnöki hivatal vezetője nem tudott a dolgról, ebben az esetben azonban újabb kérdés merül fel. Vajon nem tünt-e fel a főmérnöknek, hogy a város munkásai másnak dolgoznak?

A polgármester, amint értesülünk haladéktalanul meg fogja indítani a vizsgálatot, hogy kiderüljön, vajon még kinek a részéről történt vétkes mulasztás?

A grammofon-művész.

Elitelt ének-vigéc.

Négy nap.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

A szürke közigazgatási ügyek közé olykor odatéved a tanács zöld asztalára egy-egy érdekesebb dolog is, hogy a tanács a megfelelő szakavatottsággal döntsön felette. Igen gyakran megtörténik, hogy a tanács valamely ügy felett megakad, mert gyakorlatában nagyrátkán, vagy pedig még sohasem fordult elő hasonló eset. Az is megtörténik, hogy a valamely ügyről hozandó határozatot nem alapíthatja szakreferens véleményére, mert történetesen olyan szakreferens nem találtaik a torony alatt. Ilyenkor azután a szomszédba szalad véleményért, hogy ennek alapján meghozhassa határozatát.

Hasonló eset történt meg a multkoriban is a tanácscsal, amikor egy művészeti, alapjában azonban nem művészeti kérdésben kellett döntő határozatot hoznia. Felelősség következtében kellett egy vitás kérdést eldöntenie s éppen azért, mert a kérdés vitás volt s a tanács csak perfekt ügyekben szeret és tud határozni, véleményezés végett áttette az ügyet a kereskedelmi és iparkamarához. Az azután tisztázta a kérdést s így a tanács ma végre meghozta döntését. Az érdekes dolog különben az alábbi:

A nyár elején egyik előkelő aradi szálloda elsőrendű szobájában délutánonként hangverseny rendezett *Krámer Ignác* grammofon utazó az automatikus hangszeren. Ez még nem lett volna baj, de az utazó nem azért jött Aradra gépjével és lemezeivel, hogy a szállóban levő kávéház terraszán ülő közönséget szórakoztassa. *Krámer* aradi tartózkodásának az volt a célja, hogy megrendelőket gyűjtsön és a proviziókat zsebre vágja.

Az utazónak ebben a tényben azután nagy baj rejtett. A megrendelés-gyűjtésről, amelyhez nem volt hatósági engedélye, tudomást szerzett

a rendőrség, amely az ilyen dolgokban nem ismeri a tréfát. Egy szép napon megjelent Kramer-nél egy detektív, a grammofont lefoglalta, felvitte a városházára s az utazó ellen megindították az ipartörvénybe ütköző kihágásért az eljárást. Green Nándor tb. főkapitány annak rendje és módja szerint ítéletet hozott Kramer Ignác felett, elítélvén az utazót *négy napi elzárásra* és negyven korona pénzbírságra.

Az elítélt utazó — ami természetes is — az ítélet ellen felebbezett a tanácshoz. A felebbezést egy fővárosi ügyvéd szerkesztette, aki a felebbezés szelleme szerint kiválóan érthet a művészethez. Arra utalt ugyanis, hogy az 1900 évi XXV ik tc. megfelelő szakasza nem terjed ki az irodalmi és művészeti termékeknek megrendelés-gyűjtésére. Felebbezésében odakonkludált, hogy a grammofoon szintén művészeti termék s így az iparhatóság minden törvényes alap nélkül ítélte el Kramer Ignácot. Kéri tehát védenca felmentését.

A tanács nem tudta hamarjában, hogy mit csináljon? Adjon-e igazat az ügyvédnek, avagy pedig hagyja jóvá az elsőfoku iparhatóság ítéletét. A hosszas tanácskozásnak az lett a vége, hogy a tanács áttette az ügyet a kereskedelmi és iparkamarához és véleményadásra hívta fel.

A kamara tüzetesen átvizsgálván az ügyet, ma terjesztette véleményét a tanács elé. A kamara egészen más véleményen volt a grammofoonak művészeti termékét illetőleg, mint a fővárosi ügyvéd. A kamara véleményében kijelentette, hogy a grammofoon *nem tekinthető művészeti terméknek*, mert nem más, mint egy automata, amelynek kezeléséhez művészi tudás nem szükséges. A grammofoonon eszközölt zene vagy egyéb reprodukció nem tekinthető művészetnek s ezért a grammofoon megrendelés-gyűjtése nem tartozik az 1900 évi XXV-ik törvénycikk védelme alá.

A tanács mai ülésén a kamara véleménye alapján a felebbezést *elutasította*, de nem hagyta jóvá az elsőfoku iparhatóságnak szigorú ítéletét sem, hanem úgy módosította, hogy Kramer Ignác utazó a négy napi elzárást negyven koronával megválthatja.

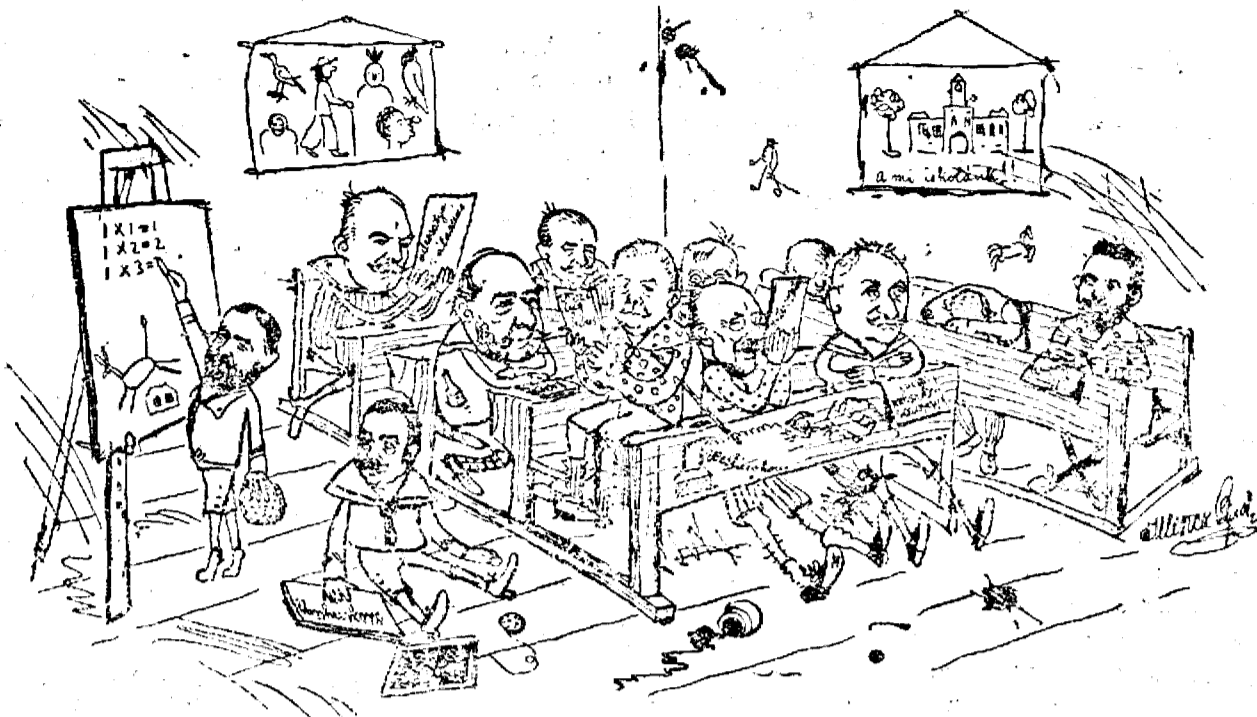
TANÜGY.

(—) Iskolaszéki ülés. Arad szab. kir. város községi iskolaszéke, folyó évi augusztus hó 29 én, azaz csütörtökön delután 4 órakor a városház emeleti kistermében rendes havi ülését tartja, melyre a t. iskolaszéki tag urakat, valamint az összes községi iskolai igazgatókat és igazgatónőket ezennel meghívja.

(—) Beiratások az aradi zenedében. A jövő tanévre a beiratások 1907. évi szeptember hó 2., 3 és 4 én d. u. 4-5 óráig a zenede helyiségében eszközöltetnek. Beiratási díj 10 kor. Tandíj egész évre 60 korona. A rendes oktatás 1907. évi szeptember 4 én veszi kezdetét. Arad, 1907. évi aug. 20-án. Kriszpin József, igazgató. 1908

(—) Magán internátus. A f. évi szeptember havában megnyíló áll. felső leányiskolában az internátus csak az új épületben lesz felállítva. Ennek folytán a megszűnt Somogyi féle, városilag segélyezett felsőbb leányiskola internátusát melyet már öt éven át özv. Sváby Pálné, Turchányi Gizella áll. felső leányiskolai tanítónő vezetett, ezentul maga tartja fenn, igyekezve mindazon kötelezettségeket pontosan teljesíteni, melyekkel ennek gondozása jár. Az évi ellátás 700 korona, a zongoratanítás 120 kor. Ez utóból nem kötelező. Minden felvilágosítással szóban, vagy írásban s ívesen szolgál özv. Sváby Pálné Turchányi Gizella áll. felső leányiskolai tanítónő Arad, Hasszinger-utca 5. sz.

Kezdődik az iskola.

Rajzolta: Lipótka.

Iskolába járni jó
Hogyha nincs vakáció,
Padba ül a jó gyerek,
Ir, meg olvas, nem cseveg.

A Varjassy Lajika
A jóknak legjobbika,
A rosszakat megveri,
Gyarábécét ismeri.

Vizben él a cápahal,
A víz nagyon jó ital
A Révészke tudja ezt:
Vizi tanulmányba kezd.

Schwarcz Jenőke jó fiu,
Motorosra nem hiu,

Mindig a könyvet bujja
A motorost tanulja.

Domán Józsika pedig
Sohse rendetlenkedik,
Nem szereti a vizet,
Tandíjat borral fizet.

Várospapatant tanul
Müller Karesi szótlantul,
Nagyon erős egy gyerek,
Nem bír vele egy sereg.

Ilyen rendes iskolát
Az ember sehose lát,
Nagyon jó oda járni,
De nem jut be akáarki.

Aradi rejtelmek.

A mérnöki hivatal titkaiból. — Az aszfalt-probléma. — A kövezési rebusz. — A közgyűlési rejtély. — A Miklós-utcai sfinx. — Egyéb kérdőjelek. — A legnagyobb talány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Aki csendesen szemlélődve nézi azt a gazdálkodást, amely Arad város polgárságának bőrére időtlen idők óta folyik, az előbb-utóbb megcsömörlötten fordul el az aradi közélet tömérdek ferdeségétől. A csendes botrányok százai történnek meg évente a torony alatt. A város beszél róluk, de senkinek sem jut eszébe, hogy számadást csináljon azokról a feltűnően furcsa dolgokról, amelyeket bizonyos hivatalokban a legvakmerőbb módon intéznek, néha a polgárság egyenes akarata ellenére is. Azt mondják: hallgatni arany. És tényleg, a pótadó már 72 százalékra emelkedett.

Arad városa — és ez nem frázis — veszedelmesen halad a csőd felé. A városi vagyonnak könnyedén való, gyümölcsözés nélküli elherdálásában pedig az egyik fő tényező a város mérnöki hivatala. Itt történnek meg a legfurcsább dolgok, amelyekről alább lesz szó. Természetesen csak azért, hogy a város örökkön alvó vezetői a másik oldalukra forduljanak és aludjanak tovább.

A fővezér és táborkara.

A mérnöki hivatal főfő vezére Virágh Lajos. Kiváló szakember, amit Aradon az általa

létesített közintézmények: a Sohne-féle csatorna és az aszfalt is bizonyítanak. Számtalan éve áll a város szolgálatában s az 1879-iki árvíznek köszönheti, hogy főmérnök lett. Azóta halálból minden ténykedésének mottója: Utánam a vízözön. *Après moi le deluge*. Ezt az elvet különösen az utóbbi időkben a nagyarányú aszfaltozás körül érvényesítette. Egyébként amint említettük, kiváló szakember.

A mérnöki hivatal, mióta Virágh Lajos áll az élén, elérte hivatásának magaslatát. Sehol a világon nem mérnek olyan zseniálisan, mint Aradon. Sajnos, a folytonos aszfaltozás teljesen elvonja a másirányú tevékenységtől a mérnöki hivatalt s ezért van, hogy mihelyt valami műszaki ügy kerül szőnyegre, az a városnak azonnal pénzébe kerül. A városszabályozási tervet magánmérnök volt kénytelen elkészíteni. A gépészmérnöki ügyekkel természetesen nem foglalkozhatik a hivatal, ami pedig az építészeti ügyeket illeti, a mérnöki hivatal valóban nem is tehet mást, mint hogy örködik, nehogy szabványellenes házak épüljenek a városban. Higgadt büszkeséggel mondhatjuk, hogy hála Virágh Lajosnak, nincsis az egész városban holmi szecessziós, vagy más ilyenforma épület, amely kirina a kaszárnyareneszánsz remekei közül.

Virágh Lajos legfőbb érdeme azonban nem a Sohne-féle csatorna. Nem is a Sohne féle csatorna, sőt még csak a Sohne-féle csatorna sem. Virágh Lajos ezen számos érdeme egyszerűen eltörlőd az aszfalt körül végzett munkálatok mellett, amely munkálatokban a főmérnöknek a Magyar Aszfaltipar r. t. mindvégig hű és önzetlen segítőtársa volt. Virágh Lajos a város költségét és a munkások fáradt-

ságát nem kimélve feküdt neki, hogy Aradot az aszfalt révén világvárossá tegye, ami teljes mértékben sikerült is neki.

Mert azt igazán csak a világvárosok engedhetik meg maguknak, hogy főleg az aszfaltozási munkálatok miatt *tíz éven belül 32 százalékkal emeljék fel a községi pótdát*. Amikor ugyanis az *engros* aszfaltozási munkálatok megkezdődtek, 40 százalék volt a községi pótdát. Most 72 százalék, de lesz még több is.

A papa kedvence.

Mint minden papának, a mérnöki hivatal papájának is van kedvence: a Magyar Aszfaltipar R. T. A papa gondoskodott is kedvencéről: elidegeníthetetlen aszfaltozási hitbizományt adott a kezére. Más nem burkolhat utcát Aradon, csak a kedvenc.

Igen természetes, hogy ezt a kitüntetést ki kell érdemelni. Nem tudható, hogy a kedvenc hogyan szerezte meg ezeket az érdemeket de fölöttebb valószínű, hogy aszfaltja kitűnő minősége és tartós volta által. Legalább erre mutat az, hogy évente hatalmas gödrök jönnek létre az aszfalon s hogy nyaranta nagy foltozások folynak mindenfelé, szurokillatot élvez az aradi polgár és sötét füstfelhők árnyában üdülhet, akinek nem telik nyaralásra. A főmérnök sötét szerelme, az aszfalt, tényleg kitűnő. Nagyon kitűnő.

A sors különös iróniája hozza magával, hogy Virágh Lajos nem élvezheti az aszfaltozás munkájának folyását. Ő, mihelyt az évente elhatározott újabb aszfaltozások megkezdődnek, *nyaralni megy*, mintha csak okozati összefüggés lenne a nyaralás és az aszfalt között.

A papa kedvencének emellett szerencséje van. Nem tudható például, kinek a kedvéért történt, hogy a közelmúltban *négy napos lejáráttal* hirdettek pályázatot utcaburkolásra. Az azonban tény, hogy a pályázatot *a papa kedvence* nyerte meg.

Nem tudható az sem, hogy miért szerepelnek az aszfaltozási ügyek mindig a *közgyűlési tárgysorozat utolsó pontjai között*? A 20—30 □-ös bérletekre vonatkozó pontok is rendszeresen megelőzik őket. Az azonban megint bizonyos, hogy mire az aszfaltügyek tárgyalására kerül a sor, a bizottsági tagok legnagyobb része már *eltávozik* s a többiek is fáradtak lévén, egyszerűen megszavaznak minden javaslatot. És az is bizonyos, hogy az aszfaltozások mindig *a paa kedvencének* jutnak.

Nem tudható, hogy miért volt szükség aszfaltra a Tabajdy-utcában, a Simonyi-utcában, a Chorin Áron-utcában, a Salacz-utcában, Kölcsey-utcában, a Fábrián-utcában, — megannyi igen igen gyöngye forgalmu helyén a városnak. A papa kedvence azonban aszfaltozott. Aszfaltozott a marhavásártér mellett is. Mert ez igazán szükséges volt. A pótdát pedig *tíz év alatt 30 százalékkal emelkedett*.

A Miklós-utcai rejtély.

A mérnöki hivatal intézkedései között a leginkább figyelmet érdemlő csak a napokban pattant ki. Virágh Lajos sasszeme észrevette, hogy van Aradon egy utca, a Legelősor mellett, a Birkásdülő tőszomszédjában. Mindenki, aki ismeri Aradot, rögtön beláthatja, hogy ez az utca az, amely forgalmánál, középületinél és más egyebeknél fogva régóta sajnosan nélkülözi a kövezést. A *Miklós-utca* — mert erről van szó, — olyan utca, amelyben az idegenforgalom valóságos orgiákat ül. Fontos közgazdasági érdekek fűződnek a kikövezéséhez. Itt van például egyik éjjeli mulató tulajdonosnőjének a szülleje, szóval itt van a kutya eltemetve. Követ tehát a Miklós-utcának! A *Választó*, *Demeter*, *Illés*, *György*- és *Mihály* utca várhat.

A Miklós-utca kövezése mindenképp előtt! A köveket már oda is hordták az utcába: *jövőre megkezdik a munkát*.

Aradváros tanácsa talán meg tudja fejtetni a következő rejtélyeket:

1. Miért a papa kedvence a Magyar Aszfaltipar R. T.?
2. Miért hirdetnek négynapos lejáráttal aszfaltpályázatot?
3. Miért kerülnek az aszfaltügyek állandóan a közgyűlési tárgysorozat utolsó pontjai közé?
4. Miért aszfaltoznak olyan utcákat is, ahol alig fordul meg egy-egy kocsisnaponta?
5. Miért kövezik a Miklós-utcát? A Miklós-utcát (A Miklós-utcát!?)
6. És végül: Mennyi egy főmérnök nyugdíja?

A magyar nyelv joga.

A „Muresanul” román meghívói.

Megtagadott részvénytőke bejegyzés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 24.

Az aradi kir. törvényszék ma megtagadta egy megyebeli román takarékpénztár alaptőke felemelésének bejegyzését. A bejegyzés megtagadásának lényeges oka az volt, hogy a takarékpénztár az alaptőke felemelését elhatározó közgyűlést csupán *román nyelvű meghívóval hívta össze*. A takarékpénztár ezzel vétkezett a törvény azon intézkedése ellen, hogy az ily esetben a meghívókon bármely idegen nyelv mellett az állam hivatalos nyelve használtassék.

A bejegyzés megtagadásának előzményei a következők:

A mária radnai *Muresanul* takaré- és hitelintézet augusztus 2-án közgyűlést tartott, a melyen elhatározta, hogy 80,000 korona alaptőkéjét 160,000 koronára emeli fel. A 80000 korona újabb részvénytőke előteremtésére 400 drb., egyenként 200 korona névértékű részvény kibocsátását határozta el a közgyűlés. E közgyűlés egybehívására vonatkozó meghívót a *Muresanul* csupán az aradi *Tribuna* című román lapban tette közzé és csak román nyelven.

A közgyűlés után a máriaradnai pénzügyet az aradi kir. törvényszékhez, mint kereskedelmi bírósághoz kérvényt adott be azért, hogy az alaptőke felemelését vegye tudomásul, s ezt a körülményt a kereskedelmi cég könyvben tüntesse ki.

A bíróság azonban a *Muresanul*nak ezt a kérését két oknál fogva *nem teljesítette*. Az első ok az volt, hogy a részvény kibocsátó pénzügyet nem igazolta, hogy a kibocsátott összes részvények részvényaláírás utján tényleg jellemezve vannak. Ezzel egyidejűleg természetesen azt is elfelejtette igazolni, hogy az új részvénytőke 30 % át a részvényaláírók tényleg lefizették?

A bejegyzés megtagadásának másodrendű, de szintén tényleges oka volt még, hogy a közgyűlési meghívó *csak román nyelven jelent meg*. A *Muresanul* e ténye által az egész közgyűlési határozat semmis, s a bíróság most már utasította a pénzügyet, hogy a hírlapokban közzé teendő közgyűlési meghívóit a jövőben az állam hivatalos nyelvén, magyarul is tegye közzé.

Mint értesülünk a takarékpénztár a törvényszék végzését meg fogja felelelni.

Az aradi gyorsvonat merénylője

Egy volt városi tisztviselő gyanuban.

Aradi Lajos karrierje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 24.

E hó 19-én az *aradi* gyorsvonat ellen Brassó közelében ismeretlen tettesek tudvalevőleg dinamit-merényletet követtek el. A merénylet emberéletben nem tett kárt, de a hatalmas robbanás nagy pánikot keltett az utasok között. A Predeálról Budapest felé menő gyorsvonatnak kedden reggel nyolc órakor kellett volna Aradra megérkeznie, ahová csak negyven percnyi késéssel robogott be.

Az aradi vasuti állomáson azután kiderült, hogy a vasut ellen dinamit-merényletet követtek el. A gyorsvonatnak a Brassótól nem messzire fekvő *Olt* hidján kellett volna áthaladnia. Alig ért a vonat a hid feljárója elé, hatalmas robbanás hangja reszketette meg a levegőt. A vonat lassan haladt át a hidon s a tulsó parton megállott. Az utasok megrémülve ugrottak le a kocsikról és a sinek mentén visszafelé mentek. A hid feljárója előtt, ahol a robbanás történt, látták, hogy dinamitmerénylet történt, amely a sineket feltépte és messzire elhajította.

A csendőrség széles alapon megindította a nyomozást, amelynek során egy *Aradi* Lajos nevű embert tartóztattak le azon gyanu alapján, hogy ő a merénylő. Aradi, aki örültnek tetette magát közlekedési érdeklő az aradiakat, mert aradi származású és néhány évig a város szolgálatában állott.

A merénylet elkövetésével meggyanúsított Aradi Lajos fia *Aradi* István dr. néhai aradi orvosnak. Az elfogott embernek fivére szobrászművész volt, aki az ó-temetőben levő honvédsir emléksobrát készítette. Aradi Lajos Aradon járt iskolába, majd összeköttetései révén bekerült a városhoz, ahol eleinte díjnokoskodott, majd segéd-tisztvá választották s a városi kiadóhivatalba osztották be. 1885-től 1889-ig állott mint segéd-tiszt a város szolgálatában.

Aradi már tanuló korában előszeretettel foglalkozott a kémiával. Minden szabad idejét kísérletezéssel töltötte el s robbantó anyagok vizsgálatával foglalkozott. Amikor városi tisztviselő lett, sem hagyott föl veszedelmes passziójával. Hivatalát elhanyagolta s a hivatalos órák legnagyobb részét otthon töltötte, ahol a lombikok és vegyületek között foglalatalkozott. Csakhamar társa akadt egy *Távosi* nevű polgármesteri fogalmazóban s azután ketten kotyvasztották a robbantó porokat. A két fiatalember sokat ment ki a vidékre, ahol kísérleteket tettek találmányaikkal. Rendszerint a hegyes vidékeket keresték fel s itt sziklákat igyekeztek robbantani.

A kemikus-segéd-tisztnek temérdek kellemetlensége volt hivatali felelősével, amiért hivatalos teendőit elhanyagolta. Aradi, aki különben is összeférhetetlen természetű ember volt és hivatalnoktársával állandóan összetűzött, nem sokat törődött a többrendbeli dorgatóriummal. A vége az lett a dolognak, hogy elbocsátották hivatalából.

Hogy azóta merre járt, mi történt vele, nem lehet tudni, mert nem adott életjelt magáról. Neve a gyorsvonat ellen elkövetett merénylettel kapcsolatban most ismét szerepel a nyilvánosság előtt. A vizsgálat lesz hivatva kideríteni, hogy tényleg ő követte-e el a merényletet. Valószínűnek látszik, hogy Aradi egy általa feltalált robbantó anyagot akart kipróbálni.

Hulló csillagok.

Lefokozott hadnagyok.

Siralom a rendőrségen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

Még meg sem érkezett szeptember elseje, amikor a rendőrtisztek kötelesek felölteni önköltségen csináltatott egyenruhájukat és máris igen szomorú eseményeket idézett elő az uniformis. Akinek mostanság a rendőrségen dolga akad, szomorú férfiakat talál a hivatalokban, szomorú férfiakat akiknek fáj a világ. És mindez az uniformis miatt.

A szóbanforgó szomorú férfiak valamenynyien rendőrhadnagyok. Az egyenruhájukon három aranycsillag, azaz rozetta ragyog. Három darab, mint akármelyik baka, sőt huszárszázadosnak. A segédtisztek egy, a rendőrfelügyelő két, a hadnagyok pedig három csillagot kaptak. Szeptember elsején azonban mégis csak két csillaggal fognak megjelenni az utcán az összes hadnagyok. És ennek a lefokozásszerű ténynek története van: bus és megható históriája.

A város közgyűlése ugyanis, amikor a rendőrtisztek egyenruhájának minden részletét megállapította, úgy határozta el, hogy a rendőrhadnagyok két csillagot kapnak. A leíró azonban az egyik rendőrhadnagy barátságos felszólítása folytán úgy adta ki a határozatot, hogy három csillag jusson a hadnagyoknak.

Az eképen módosított határozathoz képest az aradi korszó közönségének már módjában volt századosi egyenruhákban sétáló hadnagyokban gyönyörködni. A korszó bámult, a Rác-fertály összes rovott multujai fokozott tisztelettel néztek az aradi rendőrszázadok parancsnokai felé s a katonasághoz tartozó első és másodosztályú *Hauptmann*-ok úgy érezték, hogy a hadsereget nagyszabású sérelem érte. A közrendőrök büszkébben őrizték a szentháromság szobrot, mint valaha és az ujdonsült háromcsillagosok konstataáltak, hogy a legöregebb hétecsillagos konyak is eltörpül mellettük.

És ekkor jött a *Krach* néven ismeretes valami.

Green Nándor, a szigorú rendőrkapitány egyik napon borzadva vette észre, hogy a rendőrhadnagyok gallériján három csillag ragyog, holott szabályszerűleg csak kettő engedhetné meg magának ezt a luxust. Rögtön maga elé tette a közgyűlési határozatot s látva ott a három csillagról szóló passzust, felkiáltott:

— Ez tollhiba! Le a harmadik csillaggal!

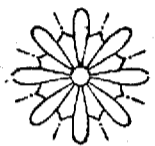
És úgy lén. A hadnagyok leborotvtáák a harmadik csillagot és azóta nem mernek uniformisban az utcára lépni. Félnek, hogy észreveszik a lefokozásukat. De mi lesz szeptember elsején, amikor muszáj felvenni az egyenruhát?!

Idill a Szabadság-téren.

A szentháromság-szobor keresztet tartó alakja: (Odaszól az aszfalttal tömjénező Virágh Lajosnak.)

— Te Lajos, ha félbe nem hagyod a füstölést, bizony isten odavágok!

Vasile Lucaciu

*
A belényesi választás. — A Temps is ott van. — „Lukácalu a magyarok rabja.” — A kortesnóta. — A lacfalusi pap multjából. — Az aradi gyűlés. — A sasliók.
*

Hétfőn dől el Belényesen a kérdés: bejut-e *Lucaciu* László a magyar parlamentbe, vagy sem: Régóta nem volt választás, amelyet olyan izgatott érdeklődés előzött volna meg, mint a minővel a belényesit várják. És ezt az izgatottságot a magyarok között, s a román részen a lacfalusi pap személye adja meg. A románok az újjáéledt nemzeti hőst ünneplik benne, s szinte becsület kérdésévé tették, hogy *Lucaciu* minden áron meglegyen, viszont a magyaroknak ép olyan becsület-kötelességük, hogy az államesszme tagadónak, a magyarok ellen gyűlölködőknek legádázabbja elől a parlamentbe vezető utat elzárják.

Mindenkép azonban érdekes személylyé vált *Lucaciu*, akinek személyéről pár nap mulva a külföldi ujságok fognak cikkezni. A nemzetiségiek erre a célra alaposan megszervezték a nemzetközi sajtó-összeköttetéseiket. Azokon a német ujságokon kívül, akikről szó volt e lapokban újabban a római *Tribuna*, a párisi *Temps*, a berlini *Tägliche Rundschau* (a román lapok megjegyzik: „Vilmos császár ujságja”), *Leipziger Neueste Nachrichten* jelentették be kiküldött tudósítóikat. Ezek az ujságírók úgy követik *Lucaciu*t, mint hadgyakorlatok idején a vezérkari főnököt az attasék. Ma is, a mikor Belényesből a kerület közséibe ment, ezek kísérték. A román lapok természetesen mind képviselve vannak: ma utazott ki *Bocu* Szevér, az aradi *Tribuna* szerkesztője.

A vezérkarát pedig *Lucaciu*nak a román nemzetiségi képviselők formálják. A kerületben dolgoznak: Mihali Tivadar, a román nemzetiségi klub elnöke, *Suciu* János dr., *Goldis* László, *Pop* C. István dr., továbbá *Maniu* Gyula dr., *Vlád* Aurél dr. és *Domján* Vazul esperes, a körszbányai képviselő. De a képviselőkön kívül Aradról, Aradmegyéből, a bihari községekből

igen sok ügyvéd, pap korteskedik a híres román jelöltért.

A „belényes-vaskóhi kerület román nemzetiségi pártja választási bizottságának” aláírásával ma harcias fölhívás jelent meg a kerület román választóihoz. A fölhívásnak ez a mottója:

*Canta mierla prin paduri
Rob e Lucaciu la Unguri!*

„Lukácsu a magyarok rabja!” — A híres *Lukácsu* nótából való ez, a melyet akkor szerettek, amikor a lacfalusi pap a szegedi államfogháznak foglya volt. Ez a nóta, s az az öt esztendő, amelyre a memorandum-pör miatt ítélték, — amelynek különben csak a felét ülte le — hatalmas tőkéje az agitációnak Belényesen. „Tömlöcöt szenvedett a román nemzet jogaiért!” Ezt harsogja a fölhívás, amelyet kiadtak. S a *Lukácsu* nótájára szól a kortesnóta, amelyet szélteben énekelnek. Az egyik strófája magyar fordításban így szól:

Olyan követet válasszunk,
Ki a szenvedésünk tudja,
Aki nem jó román ember,
Legyen az a falu csúfja!

A korteskedések között azonban a nemzetiségi jelszavak mellett nem marad használatlanul egy ócska fogás: am-lyik azzal harcol, hogy az ellenelet zsidóvá teszi. A függetlenségi jelöltet, *Kardos* Árpádot is megtették ennek s az ő pártját a románok között már *Klein-párt*-nak nevezik.

Forró nap lesz mindenesetre a hétfői, Belényesen. S ha *Lucaciu*t csakugyan megválasztának, bizonyos, hogy a politikai életben nem tarthatná meg simán a székfoglalóját.

Ma már őszbecsavarodott ember a lacfalusi pap, a román nemzeti komiténak volt főtitkára, a memorandum pör hőse. A kolozsvári nagy pörön kívül egyszer a debreceni esküdt-bíróság előtt állott. Mikor az ügyész elmondta vádbeszédét, *Lucaciu* — románul kezdte védelmét. *Román szó Debrecenben!* A lacfalusi papra olyan kéjes gondolat volt ez, amelyről nem tudott lemondani. És románul folytatta. A bíróság nem értette, az esküdtek elitelték. Egy évi

börtönt kapott, de megszerezte azt a gyönyörűséget, hogy a civisek színmagyar városában román szó hangzott . . .

Tíz év előtt *Aradon* volt. 1907. decemberében nagy népgyűlést akartak tartani a románok, de *Perczel Dezső* akkori belügyminiszter betiltotta. Az összegyűlt románok erre *Metianu János* püspök elé mentek tisztelegni, s az aula kertjében, a püspökhöz intézett beszédben mondta el *Lucaciu*, amit népgyűlésen nem mondhatott el.

A lacfalusi pap különben világot járt ember. A legtöbbet volt Rómában, ahol a püspöke, *Szabó Jenő* szamosújvári görög katolikus püspökkel való konfliktusai ügyében járt-kelt, antichambrirozott. *Fia, Lucaciu* Epanion das dr. szintén pap; nemrég egy csanádme gyei görög katolikus parókián volt, s legutóbb kiment Amerikába, misszionáriusnak a kivándorolt görög katolikus románok közé. Hogy hazatérve, ő is követője lesz az apja zajos hivatalának, az ismerősei nem tudják.

Háboru a Boros Béni-téren.

A „morfiumisták“ veszedelme.

Megverték egy énekesnőt.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Nagy ribillió volt az éjjel a Boros Béni-téren. A Motoros kávéház előtt valóságos ütközetet rendezett egy csomó artista, s néhány harcias aradi lakatos legény. A nagy háborúságra oka egy kisebb aradi kávéházban működő *Fürst Szerafin* nevű orfeuménekesnő volt, akit a mulató lakatos legények közül kettő mindenáron megakart hódítani. Miután azonban az artista nő nem igen reagált a különös ismeretségre és semmi kedve sem volt a lakatos legényekkel együtt mulatni, megindult a sértő kijelentések áradata.

A hiúságukban megsértett lakatos legények mázsás gorombaságokat vagdosztak a brettli csillaga felé, aki végre is erélyesen tiltakozott becsületének megsértése ellen. De vesztére tette, mert egyik lakatos legény, aki meglehetősen el volt már ázva, tetteleg inzultálta *Fürst Szerafint*. A tettegesség után az artistanő társaságában levő artisták, *Gerő Robert* komikus, *Vajdafi József* artista és *Vida Erzsébet* énekesnő társnőjük segélyére siettek, elannyira, hogy a két társaság hamarosan egy nagy verekedő gomolyaggá alakult.

A Motoros kávéház tulajdonosa látva a veszedelmet, az utcára terelte a verekedő népet, ahol vigan folyt tovább a pofozkodás. Az énekesnők sikoltoztak, a férfiak káromkodtak, s olyan harci zaj töltötte be a hős éjjeli levegőt, hogy a Boros Béni-téren egymásután nyitak meg az ablakok, s a hiányos öltözött néző közönség nem mindennapi látványosságban gyönyörködhetett. A verekedés nem tartott sokáig, mert a rendőrség emberei csakhamar véget vetettek a dulakodásnak, s az egész társaságot bekísérték a torony alá. Az artisták kivétel nélkül az inspekciós rendőrtisztviselő elé kerültek, a lakatos legények közül néhánynak azonban elég jókor sikerült egéruat venni, s a Boros Béni-tér sötét mellékucaín át eltűnni. *Kasza Ferenc, Andreca József, Dobrosy Károly* lakatos legények azonban, bár szintén égett a talpuk alatt a föld, az őrszobába kerültek. Itt, miután jegyzőkönyvet vettek le az esetről, az egész társaságot szabadon bocsátották.

A rendőr által a verekedésről felvett jegyzőkönyvet érdekességénél fogva egész terjedelmében a következőkben adjuk:

Tekintetes Kapitányi hivatal!

Jelentem, hogy éjjel 8 órakor a Boros Béni-téren a *Lukács Sándor* tulajdonát képező Motoros kávéház előtt *Gerő Robert*, budapesti születésű 19 éves izr. vallású morfiumista, *Vajdafi József*, budapesti születésű 32 éves izr. vallású morfiumista, *Vida Erzsébet* budapesti születésű 21 éves rom. kath. vallású morfiumistanő, *Fürst Szerén* budapesti születésű 27 éves rom. kath. vallású morfiumistanő, *Kasza Ferenc* 25 éves r. kath. lakatossegéd, *Andreca József* 21 éves lakatos segéd, *Dobrosy Károly* lakatos segéd mindnyájan *v-rekedtek*, miáltal u'cai botrányt és éjjeli csendháborítást okoztak.

Zsigonitz Imre
rendőr.

A feljelentést és a felvett vallomási jegyzőkönyveket a rendőrség ma a büntető járásbíróshoz tette át, amely az éjjeli csendháborításért rövidesen felelősségre fogja vonni a kikapós lakatos segédeket és a pesti „morfiumistákat.“

TÁVIRATOK

A marokkói harcok.

Casablanca, augusztus 24. *Drude* tábornok hadoszlopa tegnap rekognoszálta a terepet és megmászta a szomszédos hegycsucokat. A hadoszlopot ellenséges lovasság zárta körül, amely számos lövést tett. A francia tüzérség az ellenséges lovasságot szétszórta. A hadoszlop üldözte az ellenséget, azután pedig visszafért állásába.

Temesi küldöttség Wekerlénél.

Wekerle fiát akarják főispánnak

Beszélgetés Kabdebó Gergelylyel.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, augusztus 24

A temesmegyei háborúság *Kabdebó Gergely* főispán és *Joanovich Sándor* alispán között már akkora mérveket ölt, hogy a vármegye egész közönségét két hatalmas pártra szakítja. Temesben ma már nem az a kérdés, hogy *Joanovich* vagy *Ferenczy Sándor* győze a téli alispánválasztáson, hanem az, hogy a törvényhatósági bizottsági tagok szavazatukkal lehetővé teszik-e *Kabdebó Gergely* főispánnak megmaradását vagy pedig a jelenlegi alispánnak győzelemre segítségével arra kényszerítik *Kabdebót*, hogy levonja az általa fölvetett kabinetkérdésnek következményeit. Mert a főispán — a mint beszél — már hivatalba való lépésekor és azóta is többször hangoztatta, hogy *Joanovichot* nem tűri meg az alispáni székben. Ha tehát a megye közönsége a tisztujításnál mégis a jelenlegi alispánt emeli a törvényhatóság első tisztviselői állásába, úgy *Kabdebó Gergely* e választás eredményéből az iránta való közbizalom megcsappanására következtethet, aminek további konzekvenciája azután a lemondás a kormány bizalmából viselt állásról.

Alispán és főjegyző harca.

Mindkét párt természetesen már ma megfeszített erővel dolgozik alispánjelöltjének megválasztása érdekében, sőt már eljutottak arra a pontra is, ahol megkezdődik a *válogatatlan fegyverekkel* való harc. A *Joanovich*-pártiak — koalíciósak és nem

koalíciósak — a koalíciós főispánt az ismert szelid nyomással vádolják, amelyet állítólag az ellenjelölt, *Ferenczy Sándor* főjegyző érdekében kifejt. Megvádolják továbbá a *Ferenczy*-, helyesebben *Kabdebó*-pártot azzal, hogy akciójában az *urakkal*, a nagybirtokosokkal szemben a kisbirtokosokra támaszkodik és ezek körében igyekszik maga mellett hangulatot csinálni. Magával a jelölttel, *Ferenczy Sándorral* szemben pedig az a legfőbb vád, hogy föllépésével szőszegést követett el, mert becsületszavát adta, hogy *Joanovich Sándorral* szemben nem pályázik az alispáni állásra. E vád ellenében a főjegyző azzal védekezik, hogy nem ő kereste az alispánjelöltséget, hanem a bizottsági tagok egy igen tekintélyes része kínálta meg az állással és ő nem térhetett ki a fölléptetése elől. A többségben levő *Joanovich*-pártot annyira felzudította *Ferenczy Sándor* kandidálása, hogy még a főjegyzői állásból is ki akarják buktatni és helyét az eddigi első aljegyzővel, *Lászlóffy István* főjegyzővel betölteni.

Hogy mennyire elmérgesedtek már a viszonyok Temes megyében, annak eklatáns bizonyítéka a *Joanovich*-pártnak legujabban tervezett akciója, amelyről egy a párt-hoz tartozó és *Aradon* sűrűn megforduló temesi törvényhatósági bizottsági tagtól értesülünk. A párt ugyanis elhatározta, hogy legközelebb, amikor *Wekerle Sándor* miniszterelnök temesmegyei, klopodiai birtokán tartózkodik, küldöttség keresi föl a miniszterelnököt és megkéri, hogy *mentesse föl állásától Kabdebó Gergely* főispánt. A küldöttség tegnap meg is jelent *Wekerle Sándor* miniszterelnöknél ennek klopodiai birtokán és előadta, hogy *Kabdebó* a megye többségének alispán jelöltjével szemben elfogultsággal viseltetik, nehézségeket gördít hivataloskodásának és több ízben kijelentette, hogy nem tűri meg az alispáni székben. Minthogy ez beleavatkozás a törvényhatósági bizottság jogkörébe és az alispánnak nem a főispán, hanem a megyei közönség bizalmát kell bírnia: a főispán tullepte hatáskörét és vesélyeztette a megye autonómiáját is. Mindezeknél fogva kérték *Kabdebó* elejtését és egy a harcban nem angazsált férfiúnak főispánná való kineveztetését.

Wekerle Herbert legyen a főispán.

A küldöttségnek volt egy proppozíciója is az új főispán személyére nézve. A *Joanovich*-párti vezetőférfiak ugyanis arra kérték már a miniszterelnököt, hogy *neveztesse ki a fiát, ifj. Wekerle Sándor* dr. országgyűlési képviselőt Temes megye főispánjának. A *breznóbányai* fiatal képviselő, aki megválasztása előtt miniszteri segédtitkár volt, megnyerő szimpatikus egyéniségevel hamarosan helyreállítaná a békét a megyében és megszüntetné azokat a viszálykodásokat, amelyek most a megye közönségét állandóan izgalomban tartják.

Forrásunknak nincs tudomása arról, hogy mit válaszolt a miniszterelnök a küldöttség furcsa kérésére. *Wekerle* minden esetre különösnek találta, hogy most küldöttségileg panaszkodnak ama főispán ellen, akinek kineveztetése érdekében alig egy évvel ezelőtt ugyanazok a férfiak deputációztak a kormánynál.

Beszélgetés Kabdebó Gergelylyel.

Ma történetesen *Aradon* időzött *Kabdebó Gergely* temesmegyei főispán és az

Aradi Közlöny egyik munkatársának alkalma volt az aradi pályaudvaron a szomszédos megye háborúságáról beszélgetést folytatni, amelyet az alábbiakban közlünk:

— Mi idézte föl a konfliktust méltóságod és Joanovich alispán között, — kérdezte elsőben munkatársunk — és igaz-e az a híresztelés, mely szerint méltóságod már hivatalba lépésekor kijelentette volna, hogy nem tűri meg az alispánt?

— Az első kérdésre — válaszolta Kabdebó főispán — nehéz volna röviden megfelelni, de a másodikra határozottan mondhatom, hogy az *valótlan*. Azt azonban igenis állítom, hogy *Joanovich alispán működése és állásában való megmaradása ellen tárgyi okaim vannak és semmiféle személyi ok vagy ellenszenv ebben nem vezérel.* A megye közérdekének szempontjából kívánatosnak tartom az alispán távozását annál is inkább, mert *együtt működésünk ki van zárva.*

— Tisztán Joanovichnak alispáni működése érlelte meg méltóságodban ezt a meggyőződést?

— Alispáni tevékenységén kívül más körülmények is. Joanovichsal főszolgabíró, főjegyző és alispán korában állandóan a legkellemetlenebb vonatkozásokban foglalkozott a megye közönsége és sajtója és az valóban nem válhatik törvényhatóságunk dicsőségére, ha olyan férfi áll az élén, akinek személyes ügyei folyton közbeszéd tárgyául szolgálnak.

— Minek tulajdonítja méltóságod azt a legalább is szokatlan dolgot, hogy a jelenlegi alispán régi ellenségei most ugyazólván mind az ő táborában vannak?

— Ennek okára nézve van ugyan véleményem, de mivel *kétségtelen adatokkal nem tudom véleményemet támogatni*, a kérdésre nem nyilatkozhatom.

— Van-e tudomása méltóságodnak arról, hogy tegnap egy Joanovich párti küldöttség tisztelgett *Wekerle Sándornál Klopodián* és a küldöttség panaszt emelt méltóságod ellen, sőt a miniszterelnök fiának személyében új főispánt kértek Temesmegyének?

A főispán nem békül.

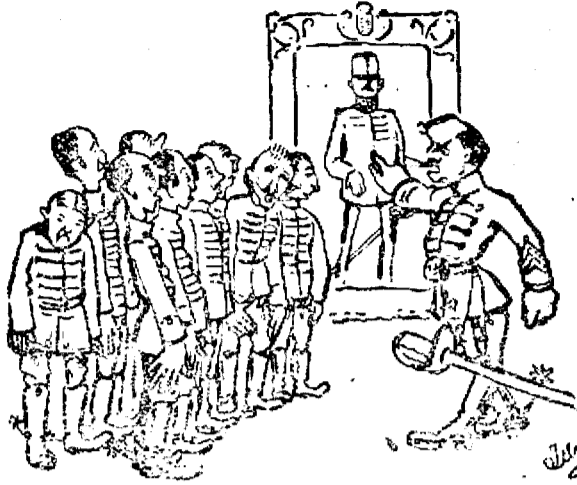
— Fél füllel hallottam a küldöttség eljárásáról, de hogy mit mondtak a miniszterelnöknek és mire kérték, azt részletesen nem tudom. Ugy hallottam, hogy *Wekerle Sándort* arra kérték, békítsen ki engem az alispánnal. Ha ő excellenciája akar valamit, majd szól nekem. Eddig azonban semmiféle értesítést vagy meghívást nem kaptam tőle. Az alispánnal való megbéküléséről különben is *szó sem lehet.*

— Belátható-e már ma a küzdelem vége és eredménye, — kérdezte végül tudósítónk.

— Még nagyon messze vagyunk decembertől, az alispánválasztástól, de ismétlem — fejezte be a főispán érdekes kijelentéseit — *kizártnak tartom, hogy a jövőben együttműködjem Joanovich alispánnal.*

Kabdebó főispán ezután vonatra szállt és *Filip János* országgyűlési képviselővel Temesvárra utazott.

Herstellt!

Herfeldvébel Stefán Zupa (iskolát tart a legénységnek:)

— Aztán, azt a cifra miatyánkját annak a porósfülű, zöldhasu uratyaszentségeiteknek, tudjátok meg, bundások, hogy nem mind arany, aki fényes és nem mind katona, amelyen csillag ragyog. A hétszentséges csipkésészlű istennyila üssön meg benneteket, ökrök, ha még azt se tudjátok, hogy ki a katona, ki a rendőr. Nézzétek meg ezt a képet, a szemeteknek azt a huncut, ragyogós csillagát, oszt tudjátok meg, hogy az ilyen, az rendőr, akinek nem való szalutálni, merthogy aszongya a reglama, hogy az csak katonának dukál. Huszár Miháel Böresök, ne aludj itt, mert ugy kupán váglak, hogy az orrod a lábához jár látogatóba! Mondom tehát, hogy aki egy ilyennek szalutál, az forszítmé-szig kiabálja el magát, hogy aszongya:

— **Herstellt!**

Most pedig abtréten és fényes legyen az a csizma, mert különben megemlegetitek azt a Fejérváryra keresztelt laktanyáját ennek a zivalaros világnak, akibe világra gyűttetek!

A grófkisasszony szerelme.

Megszökött egy parasztleánygyenyel.

Zurbákolnak a grófi papa szomszédtságában.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 24.

A szentmiklósi és óvári Pongrácz grókok szeplőtelen családján egy kis folt esett, amelyet nem lehet már eltüntetni a büszke pajzos kardos cimerről. Egy Pongrácz-grófkisasszony — mint Nyitráról táviratozzák — megfélekedett a rangjának tartozó tekintetekről és megszökött egy parasztgazda fiával, akivel most boldogan turtékol szerelmese apjának házában.

A vigasztalhatlan grófi apa *Pongrácz Gyula*, réthfalusi birtokos idillikus családi életet élt 17 éves leányával, akinek nevelését egy angol nevelőnőre bízta. Miközben a miss a kastély verandáján a könyveket bujta a kontessz gyakran beszélgetésbe eredt a szomszéd parasztgazda fiával, utóbb már tréfálkozni kezdett vele, míg egyszerre csak azon vette észre magát, hogy a kerges tenyerű legény láttára élénkebben bizserog fiatal kék vére.

Nemrégiben az angol nevelőnő *Juliska grófkisasszony* érzése közben elbóbiskolt. Ezt a hön várt alkalmat használta föl azután kontessz és parasztleány, hogy bucsút mondjanak a réthfalusi grófi kuriának és hegyenvölgyen át oda szükdécseljenek, ahol nem találják rájuk a cimeres apa által megmozgalt kakastollas erénycsöszök. Nem is akadtak a szökevényekre a napokig, amikor ezek önként visszatértek, természetesen nem az ősi viharverte tágas kastélyba, hanem a nádfödéses parasztköcsbe.

Pongrácz Gyula gróf most egy szent atyát, a vágújhelyi prépostot elküldte a lányához, hogy beszéljen a lelkére és birja rá a hazatérésre. A prépost kért és könyörgött a grófkisasszonynak, de az irás legmeghatóbb szavai is hatástalanok maradtak a szerelmes kis szökevénynél:

— Nem megyek haza, boldog vagyok édes Pistukám oldalán.

Az egyházi férfiú szomorúan elballagott a szökevények puha fészkeből és leverten jelentette a fájdalomtól és szégyentől menroppant grófnak, hogy *Juliska kontessz* hajthatatlan maradt és nem akar visszatérni az apai kastélyba.

Kováts kontra Kovács.

„Foltos egér a hegyen.”

A röpiró tanító.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 24.

Kováts Ferenc aradi községi tanító *Siculus* álnéven „Foltos egér a hegyen” és „Leleplezések az aradi községi iskolák korifeusairól” címek alatt terjedelmes röpiratot írt, amelyet Ujpesten adott ki. A röpirat szerzője az aradi tanítói karól leleplezéseket közöl. A röpiratnak egész éle különben *Kovács Vince* helyettes iskolafelügyelő ellen irányul. *Siculus Kovács Vince* tanítói működését kritizálja s azt a vádat emeli ellene, hogy egy magántanulótól háromszáz koronát kért s ennek ellenében sikeres vizsgát biztosított neki. *Kováts Ferenc* akkoriban levelet írt *Almási T. Pálnak*, a polgári fiúiskola igazgatójának s a levélben elmondta a dolgot. Az igazgató elrendelte *Kovács Vince* ellen a vizsgálatot, amelynek során *Kovács Vince* közjegyzői okirattal bizonyította be a vizsgálatot vezető *Varjassy Árpád* tanfelügyelő előtt, hogy maga az illető magántanuló kijelentette, hogy az egész dologból egy szó sem igaz.

Siculus egyéb vádak mellett még azt is felhozta, hogy *Kovács Vince* nem felel meg tanítói hivatásának és növendékeit rosszul tanítja. De nemcsak a helyettes iskolafelügyelőt vádolja meg a röpirat szerzője, hanem az aradi tanítói kar több tagját is erősen megtámadja és súlyos vádakkal illeti.

Eltekintve attól, hogy a röpiratban felhozott vádak igen valószínűtlenül hangzanak, s hogy az egész röpirat csak személyi ellenségeskedés megnyilvánulásának tűnik fel, — föltétlenül elítélendőnek tartjuk azt a tendenciát, amelynek jegyében ez az irás megszületett. A röpirat alkalmas arra, hogy a közönség gyöngébb ítélő részében megingassa a tanítóságba vetett hitet s hogy rossz színben tüntesse fel az aradi tanítók nevelési képességét.

Sajnálatos dolog, hogy egy tanító támadja meg tanítótársait s azt az egyetértést, amelynek ilyen erkölcsi testületben uralkodnia kell, feldönti csupán szubjektív indokok miatt. A helyett, hogy az ellentéteket elsimitani törekednék *Kováts Ferenc*, személyes éleü támadásaival még jobban felkavarja az indulatokat. *Kováts Ferenc* csalódott, amikor azt hitte, hogy röpiratával Aradváros tanügyének használni fog. Nem használt, sőt alaposan ártott.

Kovács Vince különben az ellene emelt vádakra nézve az alábbi nyilatkozatot küldte be hozzánk:

Kováts Ferenc aradi községi tanítóval 1904-ben kellemetlenségem volt. Ebből kifolyólag felettes hatóságomnál magam ellen vizsgálatot kértem. A vizsgálat megtámadott becsü-

letemnek teljes elégtételt szolgáltatott. Ezen ügyre vonatkozó összes iratok Aradvármegye kir. tanfelügyelőségénél mindenkinek rendelkezésre állanak.

Kovács Ferenc Siculus álnév alatt most röpiratot írt és adott közre. Ezen nyomtatványval ismét ellenem támad.

A röpiratban foglaltakat — további eljárás végett — felettes hatósággal közöltem.

Kovács Ferencel, bármit is ír vagy mond rólam, nem állok szóba.

Arad, 1907. aug. 24.

Kovács Vince.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az állami tisztviselők aradi körének választmánya e hó 24-én este 6 órakor tartotta ülését a reáliskola helyiségében. Jelen voltak: Kosinszky Viktor, Schweiger Péter, Barsy Aurél, Széll Ernő, Abaffy Gyula, Szondy György, Kohányi Róbert, Kovács Béla, Szigethy Elek, János Győző, dr. Vágó Antal, s többen az egy-let tagjai közül mint érdeklődők. A tárgyalás a szegedi kongresszus elé terjesztendő javaslatok körül forgott, de a tárgyalandó javaslatok nagy anyaga miatt a választmány ma nem fejezhette be munkáját, bár a késő esti órákig folyt a tanácskozás. Letárgyalták a tisztviselő pragmatikára, a nyugdíjtörvényre és status rendezésére vonatkozó javaslatokat. A tárgyalást e hó 27-én és 28-án (kedden szerdán) ugyanott fogják folytatni, mely alkalomra a választmányi tagok minél nagyobb számban való megjelenését ezúton is kéri az elnökség.

Amiről beszélnek.

A művészno váltója.

Arad, augusztus 24.

Mihelyt váltó, mindjárt veszedelmes. Ezt az axiómát még a legszegényebb apák is örökölték fiaikra, abból az elvből indulva ki, hogy a fiuk azért nagy igyekezettel fognak váltókat aláírni, de legalább haláluk előtt nekik is lesz alkalmuk valamit a fiaikra hagyni. Sajnos azonban, az apák nem adják ugyanezt utasításul a leányaiknak s ez az oka, hogy módunkban van az alábbi történetet megírni.

Van az aradi színháznak egy nagytehetségű, bájos művésznoje. Van ennek a művészno nek adósága is. Van továbbá Aradon egy ur, — ah, egy ur — aki nagyszabású nőcsábászati tevékenysége révén régóta ismert alakja annak a világnak, ahol szeretni szokás. Az illető ur nagy műpártoló, gyakran jár színházba s amint a beavatottak mondják, mindig kész szegény és elhagyatott nőket támogatni és fölsegélyezni. Rossz nyelvek szerint évi büdzséjének legtekintélyesebb részét az ugynevezett női rovat nyeli el, ami arra vezethető vissza, hogy az Ur gyengén juttatott a derék embernek abból, ami a pénzmentes szerelem kellekei közé tartozik. Anyagilag azonban, — úgy beszélnek — jobban áll.

A fent vázolt ur már évezredek óta a legnagyobb és leghűbb tisztelője volt a fent vázolt művészno nek. Remélt, remélt és remélt, anélkül azonban, hogy reményei csak egy lépéssel is közeledtek volna a megvalósulás felé. Pedig, amint említettük, hiven kísérte a művészno lépteit, jó, avagy rossz időben. Mivel pedig, amint említettük, a művészno gyakran szenvedett pillanatnyi pénzzavarban, ő áldozatkészen ajánlotta fel tárcájának tartalmát, szintén jó, avagy rossz időben.

Ennyi előzmény után érthető, ha más tárgyra nem térünk át. A nyájas olvasó bizonyára nem is sejtí, hogy az abécének egyik legkellemetlenebb betűje a V. betű, amit különben az is bizonyít, hogy a németek oh V. felkiáltással adnak kifejezést fájdalomnak. A V. betű kellemetlen voltát azonban leginkább azok érzik, akik a polgári bíróságtól V. betűs írásokat kapnak. Az ilyen írásokkal rendszeren

három ember jár együtt: egy végrehajtó, egy becsüs és egy ügyvédjelölt.

Visszatérve ezekután a művésznohöz és a reményteljes lovaghoz: multak a napok, a remény azonban megmaradt reménynek. Hiába mondja a közmondás, hogy türelem rózsát terem: a rózsza ebben az esetben egyáltalában nem jelentkezett. Mivel pedig örökké semmi sem tart: egy szép napon a türelem is véget ért. A művészno elutazott a társulattal Vásárhelyre és a hosszantartó zajos türelem után a gavallér is letette a pontot.

Es most jön a csattanó, azaz a V. betű.

Az aradi kir. törvényszék, mint váltóbíróság a mai napon háromezer korona váltótartozás és járuléka erejéig kielégítési végrehajtást rendelt el a művészno ingóira, ingatlanaira és fizetésére. A végrehajtó pedig nem más, mint a türelemfogyott nőhódító.

Még szerencse, hogy a művészno nek nincsenek ingatlanai.

A néppárt kiválása.

Rakovszkyék kilépnek.

Zichy Aladár habozik.

Az új ellenzék.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 24

A fekete sereg frondőrjei mintha megseppentek volna: ma már sokkal bátor-talanabb hangon és bizonytalanabbul hirdetik a legujabb szecessziót, a néppárt kiválását a koalícióból. *Rakovszky* és *Zboray* törtetőit nyilván gondolkodóba ejtette az a szinte ujjongó örömrivalgás, amelyet a kilépés elhatározása mindenfelé keltett és amely kétségtelen jele annak, hogy a koalíció csak nyerhet a feketék kivonulásával, a kellemetlen szövetségestársnak azzal az izolálásával, amelyre elveinél és harcmódoránál fogva rászolgált. Ma már csak azt erősítetik a mozgalom vezetői, hogy *összel* kilép a néppárt a koalícióból és a kormánynak azután — és ezt komolyan mondják — nagyon meg fogják nehezíteni a helyzetét.

Távirati tudósításunk a következő:

Egy függetlenségi politikus nyilatkozata.

A függetlenségi párt egyik vezető személyisége szíves volt tudósítónknak a néppárt kilépéséről a következőket mondani:

— A néppárt mehet, ha kedve tartja. Mi egy szóval sem fogjuk tartóztatni és meglehet róla győződve, hogy részünkről egyetlen lépés sem fog történni, hogy a néppárti urak megbékélni kegyeskedjenek. Mi becsületes és hazafias szándékkal eltelve indultunk utnak és becsületes fegyverbarátok voltunk és azok is akartunk maradni. Ha a néppárt ezt nem hiszi, ám menjen. Mi elvégezzük majd kötelességeinket másik szövetségeseinkkel, az alkotmánypárttal és elég erősek leszünk, hogy megfeleljünk feladatainknak.

Fel kell azonban vetnem a kérdést, hogy miért siet a néppárt? Kérdeznem kell, hogy fél talán valamitől? Előttünk a kiegyezés, az alkotmánybiztosíték, a választói reform, a katonai kérdés. *Ez elől ugrik meg talán a néppárt?* A függetlenségi párt a gazdasági önállóságról hirdetett programjának legkisebb sérelme nélkül szavazhatja meg a kiegyezést, mely sokkal jobb, mint a hire. Ha tehát a néppárt azt hiszi, hogy a koalíción kívül állván,

ugrathatja majd a függetlenségi pártot, úgy nagyon csalódik.

Különben nem biztos még, hogy a kilépés meg is fog történni. Egy vezető aktiv kormányférfiu mondta éppen ma este, amikor a dologról beszélgettünk:

— *En csak attól félek, hogy nem lépnek ki!*

Igy gondolkoznak, látja, a vezető tényezők. Ebből is következtetheti, hogy nem vagyunk megijedve.

Ellentétek a néppártban.

A néppárt lapja, az *Alkotmány*, az utóbbi napok hangulatához képest feltűnően nyugodtan viselkedik és kerüli az éles hangot. Közli ugyan *Zboray* Miklós néppárti képviselőnek tegnapi, ismeretes, egy hírlapíró előtt tett nyilatkozatát, de *kihagyja* belőle azt a részt, a mely a néppártnak a koalícióból való kilépéséről szól. Ez azt jelenti, hogy a kilépés nem olyan végleg elhatározott dolog ésépen *nem egyhangu kívánsága a néppártnak*, mint azt *Zboray* Miklós tegnapi nyilatkozata feltűnté i.

A mi értesülésünk szerint is úgy áll a helyzet, hogy a néppárti részről jövő keserű kifakadások nem annyira a koalícióban, mint inkább *a néppárt kebeleiben létező ellentéteket jelzik.*

Zboray Miklós ma elutazott Reichenhallba *Rakovszky* Istvánhoz, *Szmrecsányi* György pedig *Zichy* Aladár gróf miniszter birtokára utazott. Mindkét helyen politikai, illetőleg pártügyi tanácskozások lesznek és a két helyen folyó értekezés is jelzi azt a tényt, hogy a néppártban *két áramlat küzd egymással.* A *Zboray*-csoport azt szeretné, ha a néppárt hivatalosan, együttesen kilépne a koalícióból. A pártnak az a zöme viszont, a mely *Zichy* Aladár köré csoportosul, sokkal nyugodtabban, higgadtan viselkedik. Ez a rész többségben van és a véleménye pártvélemény gyanánt nyilván érvényesül. Ennek az lesz a következménye, hogy hivatalosan a néppárt nem lép ki a koalícióból. Ellenben kilépnek a pártból az elégedetlenek, a kiknek száma ilyen részleges szecesszió esetén nem lehet több *öt-hatnál.*

Zichy Aladár ellenzi a kilépést.

A néppárt kiválására nézve igen kétséges, hogy elkövetkezik-e vagy ugy történnik-e, amint gondolni lehetne, hogy t. i. *Zichy* Aladár gróf és *Rakovszky* István vezetésével a néppárt teljes számmal megy ellenzékbe. *Zichy* Aladár gróf még nem nyilatkozott és *Rakovszky* István is csak azt a sürgönyt küldte, amelyben helyesli *Zboray* Miklós cikkét, amelyről *Zichy* Aladárnak is tudomása volt.

Azok a képviselők, akik a nagykarolyi választásnál a kerületben jártak, a választás után Budapesten a Nemzeti Kaszinóban hosszú tanácskozást tartottak *Zichy* Aladár gróf elnöke alatt, aki akkor éppen Budapesten időzött. Ekkor elpanaszolták neki a sérelmeket, fölolvasták neki *Zboray* Miklós cikkét és tudomására hozták a kilépési szándékot. *Zichy* Aladár *nem járult hozzá a koalícióból való kilépéshez* és visszautazott vajki birtokára, ahol *Beniczky* Ödön ma fölkereste a kilépni szándékozók megbizásából.

A fekete sereg az alkotmány-pártban?

Egy politikus a néppárt ügyéről ma az alábbi kijelentést tette:

— Nem ez az első eset, hanem akárhányszor megtörtént, hogy *Zichy* Aladár

grófnak sürgősen le kellett jönnie Bécsből nem annyira, hogy elnököljön a párt-értekezleten, hanem hogy lecsillapítsa a békétlenkedőket. Most is Budapestre kellett jönnie, hogy a pártjában föltornyosult hullámokat elsimítsa. Ha nem lesz kiválás, akkor Rakovszkyval együtt kilép a pártból egy része. Ez a frakció 10—15 főre tehető. Amikor a koalíciós kabinet megalakult, ezek a képviselők ellene voltak annak, hogy a néppárt résztvegyen a kabinetalakításban. *Rakovszky* István vitte a vezérszerepet és s envedélyes ha gon lebeszélte *Zichy* Aladárt, hogy tárcát vállaljon. Ha *Rakovszky*, *Molnár* János és hívei kilépnek, úgy *Zichy* Aladár tizenötöd magával megmarad a koalícióban. Kérdés azonban, hogy megmaradnak-e külön frakciónak vagy pedig beolvadnak az alkotmánypártba.

Zboray takarodót fuj.

Egy újságíró előtt ma *Zboray* Miklós az alábbi nyilatkozatot tette:

— Nem tudom, hogy honnan veszik egyesek azt az információt, hogy a néppárt kivált a koalícióból, vagy hogy egyáltalában kiválik a koalícióból. En ilyet nem mondtam, nem is mondhattam. A helyzet az, hogy nekünk sok minden nem tetszik, ami mostanában történt és történik, és az a körülmény, hogy a néppárt tagja a koalíciónak, nem jelenti azt, hogy minden inzultust, amely bennünket ér, nyugodtan, szó nélkül zsebre vágjunk. A nagykarolyi választást megelőző napon félhivatalos függetlenségi lap bántó hangon azt írta, hogy hazaárulást követett el a néppárt, mert paktumot kötött a nemzetiségekkel. A választáson kiderült, hogy mi nemcsak hogy nem árulunk velük egy gyékényen, hanem megfordítva, éppen vádlóink, a függetlenségi pártiak nyerték meg maguknak a nemzetiségi választók jóindulatát. Rámutattunk a függetlenségi párt fegyverbarátságára és fontolóra vettük, hogy mitevők legyünk a jövőre nézve. Azt, hogy a néppárt kilép a koalícióból, nem határozhattuk el, bármennyire szeretnők. Ehhez párthatározat kell. Szeptemberben, ha mindnyájan Budapesten leszünk, valamelyik értekezleten hivatalosan meg fogjuk tárgyalni a történeteket.

A félelmetes ellenzék.

Giesswein Sándor kanonok, a néppártnak egyik legtisztéletreméltóbb tagja a következőket mondotta:

— *Zboray* Miklós kijelentései egyéni nézetei. Annyi bizonyos, hogy a mostani viszony már nem tarthat soká. Az ország közvéleményében mindinkább megnyilvánul az a kívánság, hogy a pártok saját programjuk alapján működjenek. Én erősen hiszem, hogy a szétválás mielőbb be fog következni és bár *Zboray* nem mint a párt tolmácsa nyilatkozott, mégis határozottan, a párt többségének nézetét vallotta. A nyári szünet következtében persze nem nyilatkozhatom arról, hogy a néppárt tagjainak többsége most miként gondolkodik. De kijelentem, hogy a következő parlamenti szesszió alatt pártunk föltétlenül pregnánsul fogja majd álláspontját kifejteni. És éppen ez teszi valószínűvé a koalícióból való kilépésünket is, mert a néppártnak és a többi koalíciós pártoknak álláspontját összeegyeztetni teljesen lehetetlen. Az állapot eddig átmeneti volt, de ennek az átmenetnek végre is egyszer meg kell

már szünnie. Hogy mit jelent az, ha mi kiválunk, az könnyen elképzelhető. Ez rövid időn belül a mostani rendszer végperceit jelentené, mert a kormány nem tudna olyan hatalmas ellenzékkel megküzdeni, ha mi is ellenzékbe megyünk át. A néppárt, a nemzetiségiek, a horvátok, a demokráta és a függetlenségi párt elégedetlenei vagy mondjuk radikálisai: ez olyan ellenzék, amelylyel megküzdeni lehetetlen.

— Minden esetre, ismétlem — mondotta *Giesswein* — a mostani állapot végnapjai sokkal rövidebb időn belül fog következni, amint azt általában hiszik. És még egyet. A kormánynak amugy is nehéz álláspontja lesz, mert az általános választói jog keresztülvitelét sok helyütt fogják követelni, mihelyt újra összeül a parlament. A néppárt nagy része — közte én magam is — követeljük és így már ezen a kérdésen semmi esetre sem lehet átsiklani.

A lapok véleménye a helyzetről.

A pártlapok közül az *Alkotmány* nem fogja tűrni, hogy a néppártot a közigazgatás és a függetlenségi párt mint ellenséget kezelje, még akkor sem, ha ennek következménye a koalícióból való kilépés volna. A néppárt hivatalos lapjának, mint illetékes organumnak ezen kijelentése szerint tehát a kilépés csak illuzórius szándék. A *Budapest*, a függetlenségi párt hivatalos lapja tudomásul veszi a kilépés szándékát és kijelenti, hogy a függetlenségi és alkotmánypárt fegyvertársak maradaak mindaddig, míg történelmi jelentőségű feladataikat nem teljesítették. A *Budapesti Hírlap* szerint mindazok, kiknek szava dönteni fog a kérdésben, nem tudnak még öt elvtársuknak kilépő szándékáról és nagyon kérdéses, hogy ilyen kortes ügyet elég oknak tartanak-e a koalíció szétbontására. Az *Egyetértés* és *Neues Pester Journal* ugyanily értelemben írnak. A *Pesti Hírlap*, a *Független Magyarország* és *Pesti Napló* a liberalizmus szempontjából örömmel konstatálják a néppárt kilépési szándékát. Az *Ujság*, a *Pester Lloyd* és a *Népszava* jelenti a koalíció bomlási processzusának bekövetkezését.

HIREK.

Veszélyben a parasztság!

Egy parasztleány megszöktett egy grófkisasszonyt.

A csókért számosan rajognak
Hölgyek és férfiak vegyest,
A csóktól bájosan vonaglik
A formákban dúz női test.
De ah, miként az agg cigány is
Minden nap egy nótát felejt,
A modern férfinép manapság
Csókot egyre ritkábban ejt.

Ezzel szemben csak egy a vigasz,
Melynek nyomán bűt vált derű:
A népnek egyszerű fiában
A csókképesség nagyszerű.
Paraszti ajkak csókja édes,
Erővel, bájjal van tele...
S a nóta szól: Parasztfiú volt,
S a grófnő megszöktet vele...

Ha ez az ügy sokáig így tart,
Félek, baj lesz belőle még:
Parasztruhát ölt nyakra-főre
A szalónképes urí nép.
S a hölgyek, grófnők nemsokára

Majd konstatálják búsan azt:
Diszkreditálják a parasztot,
Nincs többé más, csak műparaszt!

—zab.

Lajos-napja.

Arad, augusztus 24.

A Kossuth kultuszt híven ápoló Kossuth asztaltársaság ma este a Jópásztorhoz címzett vendéglőben lélekemelő ünnepélyt rendezett Lajos napja alkalmával. Az ünnepélyen az asztaltársaságnak csaknem minden tagja megjelent s a feketebe öltözött Kossuthisták között: számos hölgy is volt. Az ünnepély érdekességét emelte, hogy azon a Máv. dalkör is részt vett.

A Kossuth asztaltársaság Lajos napjáról az alábbi tudósítást adjuk:

Még csak 8 óra felé járt az idő, mikor a Jópásztor udvarán felállított négy hosszú asztal környéke szorongásig megtelt Kossuth Lajos lelkes tisztelőivel. Fél kilenckor a Máv. dalkör tagjai sorakoztak a részökre fentartott helyen s a Himnusz elénekülésével kezdetét vette az ünnepély.

A megnyitó beszédet *Nagy* Kálmán elnök mondotta, aki beszédében kifejtette, hogy immár 24 éve annak, hogy Kossuth Lajos emléket évről-évre megüli az asztaltársaság ezen a napon. Miután a Kossuth kultusz jelentőségéről beszélt, az ünnepélyt néhány szóval megnyitotta. A nap jelentőségét ketten is méltatták. *Vadász* Armand dr. hosszasan emlékezett meg a magyarság legnagyobb bálványáról, Kossuth Lajosról. Ezután a Máv. dalkör adta elő a „Kitárom reszkető karom...” című dalt, majd *Schwarz* Zsiga titkár felolvasta *Barabás* Béla üdvözlő sürgönyét, amelyet a képviselő Budapestről intézett az asztaltársasághoz. A sürgöny szövege a következő: „Lélekben együtt ünneplem veletek Lajos napját. Vegyétek szívesen tagtársatok üdvözlését. *Barabás* Béla.”

Végül *Keppich* Jakab dr. mondott talpraesett záróbeszédet, amelylyel az ünnepély véget ért. A társaság azonban nem oszlott szét s társasvacsora s a Máv. dalkör hangversenye, később pedig cigányzene mellett a legjobb hangulatban a késő esti órákig együtt maradt.

— *Bodnár* Zsigmond meghalt. Budapestről táviratozzák, hogy *Bodnár* Zsigmond dr. egyetemi tanár, irodalomtörténeti és szépirodalmi író ma csillaghegyi villájában meghalt. A tudós tanár halálán k híre különösen tanítványai körében nagy részvétet keltett, akik már ma azonnal a kérelemmel fordultak az egyetem rektorához, hogy *Bodnár* Zsigmondot az egyetem előcsarnokában ravatalozták.

Bodnár Zsigmond 1839. február 9 én született. 1861 ben pappá szentelték, 1870-ben tanári vizsgálatot tett s 1875. óta az egyetemen a magyar irodalom történet magántanára volt. 1875-ben az egyházi rendből kilépett s azóta több középiskolában tanárként működött. Filozófiai munkái országos hírvé tették nevét.

— Megőrült plébános. Szabadkáról jelentik: A Ludas pusztán levő plébánia templom plébánosa *Lusitz* ma reggel mise közben megőrült. A plébános már régebben idősgességben szenvedett, s csak a napokban történt, hogy egyik hívét gyónás közben tétleg inzultálta *Lusitz* ot szanatóriumba szállították.

— A bajai bank főnyereménye. *Bajáról* táviratozzák: Ma érkezett le a fővárosból *Bajára* a bajai kereskedelmi bank ismeretes főnyereménye ügyében a szakértői vélemény. Ez beigazolja, hogy a bank főkönyveiben az *Eckert*-féle sorsjegy számának helyén kaparások és ten-tafoltok vannak. Az adatok most már bi-

zonyossá teszik Eckert vádját, hogy a bank az ő sorsjegyszámát meghamisította és a maga nevére írta.

— Sztrájk egy sopronmegyei szénbányában. Sopronból táviratozzák: A Sopron melletti *brenbergi* szénbányában ma 650 munkás *sztrájkba* lépett. A sztrájk oka az volt, hogy néhány művezetőt, akik jogtalan bérlevonások ellen tiltakoztak, elbocsátottak.

— Eljegyzés. Korom György soproni áll. polg. isk. tanár a mai napon tartja eljegyzését Frint Lajos ág. ev. lelkész leányával, Olgával Aradon.

— A kiskoru apa. Sok furcsaság huzódik meg a törvény paragrafusai között. A legtöbbje mégis a házassági törvény labirintusában van. A házassági törvény például kimondja azt, hogy kiskoru apa gyermektinek külön gyám rendelendő, akinek hatásköre csak akkor szűnik meg, ha az apa nagykoru lesz. A kiskoru apa a törvény szerint tehát nem rendelkezhet szabadon a gyermekeivel, hanem előbb a gyám beleegyezését kell kikérnie. Abból az alkalomból említhjük ezt meg, hogy egy *aradi* rendőrnek, aki mindössze huszonhárom esztendő, megtagadták a törvényes egybekelését egy aradi hajadonnal. Az anyakönyvvezető a törvényre hivatkozva kijelentette a házasulandó rendőrnek, hogy csak akkor végzi el a polgári kötést, ha a vőlegény a szüleitől beleegyezést hoz. A legérdekesebb a dologban az, hogy a rendőr egyszer már megnősült s első házasságából két gyermeke született. A kiskoru apa gyermekei részére a városi árvaszék gyámot rendelt, aki ha nem akarja, a gyermekek nem is kerülhetnek a mostohaanyához. Végére mégis van humanizmus a szigorú törvényben.

— Nem lesz szappan telep. *Riesz* János aradi szappangyáros, mint annak idején megírtuk, engedélyt kért a várostól, hogy az Akác utcában szappanfőző telepet létesítsen. A rendőrkapitányság, mint elsőfokú iparhatóság az engedélyt megadta. Ezen határozat ellen *Lukácsy* Lajos és társai a tanácshoz felebbeztek s felebbezésükben azzal érveltek, hogy a szappan-telepből kiáradó gőzök a környék levegőjét egészségtelenné teszik. A tanács megbizta *Posgay* Lajos dr. tisztii főorvost, hogy vizsgálja meg az ügyet és tegyen véleményes jelentést. A főorvos ma terjesztette véleményét a tanács elé s ebben kijelenti, hogy a szappan telep felállítása közegészségügyi szempontból *veszélyes*. A tanács mai ülésén a főorvos véleménye alapján az elsőfokú iparhatóság határozatát megváltoztatva kimondta, hogy a szappan telep létesítését *nem engedélyezi*.

— A Máv. üzletvezetőség palotája és a mutatványosok. *Florucz* János aradi léghinta-tulajdonos a napokban beadványt intézett a tanácshoz s ebben azt kéri, hogy ha az államvasutak aradi üzletvezetőségének palotáját felépítik a Béla-téren, a mutatványosokat egy helyre telepítse ki. A tanács mai ülésén foglalkozott a beadványnyal, de nem hozott még végleges határozatot. Kimondotta azonban, hogy ebben a kérdésben csak akkor fog határozni, ha az üzletvezetőségi palota építését megkezdik.

— Eltűnt ujvidéki főhadnagy. Ujvidéken nagy feltűnést kelt *Horthy* László főhadnagy nyomtalan eltűnése. Tegnap óta nem tért vissza lakására, melyet zárva találtak. *Horthy* állítólag az utóbbi időben buskomor volt és így attól tartanak, hogy öngyilkossá lett.

— Magyar Hymnus Londonban. *W. H. Schrub sole*, az Aradon is gyakran megforduló lelkes magyarbarát angol, aki esztendőnk óta buzgon iparkodik, hogy hazánk hírnevét az angolok között elterjeszse, hogy magyarországi utazásokra bírja honfitársait s hogy angol tőkét szerezzen magyar vállalkozásoknak, szép ideát valósított

meg. Kis jelentőségűnek látszik legujabb szívesége és mégis nagyon fontos nekünk, mert állami önállóságunkat fogja demonstrálni, ha másutt nem is, de az angol parkokban és zenekarokban. A derék angol a következő levelet írta a Hungary szerkesztőjének:

London parkjaiban számos zenekar játsza igen gyakran az egyes nemzetek nemzeti dalait, de akármily figyelemmel is kísérem játékokat, sohasem hallottam se a Hymnust, se a Szózatot. Emlémben a múlt vasárnap is sok ezer magammal hallottuk, hogy az osztrák himnuszt játszották a magyar helyett. A Parks Department főnökének rögtön írtam ez ügyben és a magyar nemzeti daloknak rögtön elégtélt szereztünk, úgy, hogy azokat a nyilvános zenekarok műsorába rögtön felvettek. Hogy ez minél könnyebben megvalósítható legyen, Budapestről megkértem a megfelelő partitúrákat és remélem, hogy London parkjaiban nemsokára felzendülnek a gyönyörű dalok méltósággal teli hangja. Fölveszik a nyomtatott programba is és London népe bizonyára megszereti majd a magyar himnuszt.

— Meggyilkolt vasuti felügyelő. Varsóból táviratozzák: Ma délelőtt négy ismeretlen férfi az utcán megtámadta *Garsakowskit*, a varsói bécsi vasut felügyelőjét és rövid szóváltás után *agyonlőtte*. A merénylők egy, a közelben tartózkodó orosz is megsebesítettek. A gyilkosok akik valószínűleg anarchisák, elmenekültek.

— A szegedi leánykereskedők. Megírtuk a minap, hogy Buenos-Ayresből egy szegedi lány levelet írt haza Szegedre, amelyben elmondja, hogy *Weisz* Manó és *Österreicher* Samu nevű emberek állandóan leányokat szállítanak ki Szeged tájáról Dél-Amerikába hazug ígéretekkel s ott azután eladják őket. Így jutott oda a levél írója is. E levél alapján a szegedi rendőrség nyomozást indított s megállapította, hogy *Weisz* és *Österreicher* éppen utban vannak megint Szeged vidékéről több leánnyal Buenos-Ayresbe. A szegedi főkapitány, mint tudósítónk jelenti, ma a következő taviatot küldte Buenos-Ayresbe.

A Szardínia hajón ma érkező *Weisz* és *Österreicher* megvizsgálendő leánykereskedés szempontjából. Szegedi főkapitányság.

A nyomozás során rájött a rendőrség arra is, hogy ma éjjel kilenc leányt szállított el valaki Szegedről állítólag Máramarosszigetre, a hol egy szép új kaszinóban pincérnői állást ígért a leányoknak. A dolgot a tizedik leány jelentette fel a rendőrségen, aki az utolsó percben megijedt és nem utazott el. Valószínű, hogy a máramarosszigeti kaszinói állás csak csalétek s a leányokat, akiket a szegedi helyszerező toborzó t. össze, ugyancsak Délamerikába szállítják.

— A Vadászkiút utca kikövezése. Az aradi izraelita kórház igazgatósága a *Vadászkiút-utca* háztulajdonosaival egyetemben kérelmet intézett a tanácshoz, hogy a legközelebbi kikövezési sorrendbe a Vadászkiút-utcának tört kő burkolattal való ellátását vegyék föl. A kérelmet főként azzal indokolják, hogy az izraelita kórházba, amely ebben az utcában van, gyakran kocsin kell beteget szállítani, ami sáros időben, az utca mostani állapota mellett igen gyakran akadályokkal és a betegek kiroztatásával jár.

— A város zárszámadásai. Eddigelé az volt az úzus, hogy a város zárszámadásait április hónapban terjesztette a számvétség a tanács elé. Az idén kivétel történt. Áprilisban még híre hamva sem volt a zárszámadásoknak s *Kilényi* János főszámvéző megkérte a törvényhatóság-

got, hogy a rendszerváltozásra való tekintetből hosszabbítsa meg a terminust. Most azután elkészültek a zárszámadások s a főszámvéző a tanács elé terjesztette azokat. A tanács mai ülésén elhatározta, hogy a zárszámadásokat kiadja a pénzügyi bizottságnak. A bizottság hétfőn délután fél négy órakor tart ülést, amelyen egyszersmind megválasztják a számvizsgálót is. *Vannay* Gyula adóügyi tanácsnok, a pénzügyi bizottság elnöke ezúton is felkéri a bizottság tagjait, hogy az ügy fontosságára való tekintetből a hétfői ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg.

— A furfangos tolvaj. *Lingurár* Györgyné aradi piaci elárusító ma feljelentést adott be a rendőrségnek, hogy a lakásáról száz korona készpénzt, továbbá egy vég vásznat és egy kötenyt loptak el. A gyarujja *Ritter* Jánosra ellen irányul, aki délelőtt nála volt és négy koronát kért tőle kölcsön. *Lingurárné* elmondta még, hogy *Ritterné* délelőtt Temesvárra utazik. *Rédli* János detektív délelőtt kiment az állomásra, de *Ritterné*t nem találta meg. Erre átment Uj-aradra és a vasúti állomáson éppen akkor *tarítottatta* le az asszonyt, amikor ez felakart szállni a Temesvár felé induló vonatra. *Ritterné*t felhozta a városházára. Az asszony tagadta, hogy a pénzt ő lopta volna el. A motozás alkalmával három postai feladó vevényt találtak nála, amelyek a temesvári állomásra *Ritterné* címére szótak. Ezekben a csomagokban küldte el a vásznat és a pénzt. A rendőrség táviratilag intézkedett, hogy a csomagot Aradra szállítsák. *Ritterné*t előzetes fogságba vették.

— Szociálista népgyűlés Aradon. Megírtuk, hogy az aradi szociáldemokrata párt pénteken bejelentette a rendőrségnek, hogy vasárnap délután fél hat órakor a Szabadság téren népgyűlést hív össze *Greén* Nándor tb. főkapitány ma hozta meg határozatát, amelyben a bejelentést tudomásul vette s a népgyűlés megtartását *engedélyezte*, azzal a kikötéssel, hogy azt az Attila térre hívják össze. A hatóságot a népgyűlésen *Berecz* Ferenc alkapitány képviseli, a rend fenntartására pedig *Hoffmann* Győző rendőrhadnagyot és *Riedl* István rendőrfelügyelőt rendelte ki a főkapitány.

— Ebzárlat Aradon. *Greén* Nándor tb. főkapitány *Egry* Béla városi állatorvos véleménye alapján máától kezdve harminc napra kibírdette az ebzárlatot. Erre az intézkedésre az vezető a főkapitányt, hogy tegnap egy kóbor kutya egy *Szabó* Sandorné nevű asszonyt, továbbá két gyermekét: *Riha* Ferencet és *Janczám* Appolóniát megmarta. A kóbor kutya még tegnap este megdögölt és a városi állatorvos veszettséget konstataált rajta. A megmartskat fel szállították a Pasteur intézetbe.

— Uj postaláda. A nagyvárosi posta és távirat igazgatóság az aradi templom utcai posta-távirat hivatal utcai falán a kaputól oldalt levélgyűjtőszekrényt függesztetett ki, amelyben összegyűlt levelezést minden postaindítás előtt, a többek között hajnali 4 órakor és 5 óra előtt is kiszedik. A leveleket a közvetlenül a pályaudvarra kimenő postajáratok utján továbbítják.

— Megszűnt csőd. Az aradi kir. törvényszék *Heller* Mór dr. csődbiztos előadása alapján *Balog* Margit eleki kereskedő ellen a csődöt megszüntette. A csőd megszüntetésének oka *vagyonihiány*.

— Frosso, a villanyos titok Aradon. *Beketov* igazgató 4 napi vendéjátékra engedte *Ormai* és *Rland* igazgatóknak *Frossót*, a villanyos titkot. Mint értesülünk, *Frosso*, az öt világrész legnagyobb színi előadása kedden, 27-én lép fel először. A villanyos titok 4 fellépésért 600 korona tisztelet díjat kap. Felhívjuk e rejtélyes attrakcióra közönségünk figyelmét.

— Csak jó áru kapható. *Hegedüs* Gyula keleti pipere, ilatszer és fodrászkellékek kereskedésében, Aradon, *Andrássy* tér 15. Nagy választék valódi angol tenniszverők, tenniszlapda, focibal, gummi-lapda, utazó kosarak, francia és angol ilatszerekben. 1259

— Rovarpor, bolhak, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz*nál. 201

Nagy választék
vegyiany és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

Lombikok,
Görek,
Wouff-féle palackok,
Mérceüvegek,
Fedlemezek,
Próba és üvegcsövek.

Valódi
Auer és benold-gáz
égőhálókat.
Villamos izzótesteket.

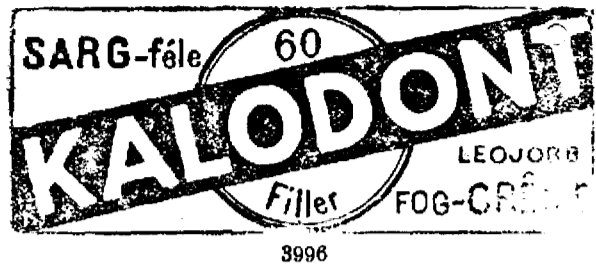
Üveg és porcellán,
mosdó és egyéb
készletek. — Va-
lódi nikkellőző-
és díszedények

a legnagyobb választékban és
legolcsóbban 324

Gebhart Testvéreknel

ARADON,
Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városl. és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készletek után 3% pénztárcengedményt nyújtunk.

Gabonaüzleti hetiszemle.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 24.

Az időjárás olyan jellegzetű, mintha a nyár már itthagyni készülné bennünket. Udvösebb lenne a meleg idő (azonban nem kánikulai forróság) közben esővel. A gabonaüzlet szilárd irányzatú. A forgalom élénk.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, augusztus 24.

Amerika 15 magasabb. Elkelt 25,000 métermázsza tartott áron.

As áruk 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza októberre	11.44-11.45	11.43-11.49
Zab októberre	8.1f-8.17	8.18-8.19
Ross októberre	9.64-9.65	9.66-9.67
Tengeri 1908 májusra	6.76-6.77	6.79-6.80

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Berta. Mindenesetre érdekes momentum s a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, hogy egy nő azért szeressen valakit, mert az illetőnek testi hibája van. „Olyan megindító és szomorú dolog, — írja ön, — hogy ez az ember. érezve gyengeségét és fogyatkozásának átkát, szinte félve közeledik hozzám. Nem mer a szemembe nézni s amikor együtt vagyunk, sokszor úgy érzem, hogy szeretnék sirva fakadni és a keblére borulni. Szeretem ezt az embert, mert gyenge, tehetetlen és nyomorék, mert férfinek született és nem lehet férfi.” Így ír ön. Mi pedig nem mondhatunk egyebet, csak azt, hogy a szentimentalizmusba csapó szánakozás még nem szerelem, és ha az is: jaj annak a nőnek, aki szánakozásból szeret valakit s jaj annak a férfinak, akit szánalomból szeretnek. Az, ha valaki a testi hiba ellenére is szeret egy férfit más kiválóságaiért, az még elfogadható dolog. Byron lord is nyomorék volt. De hogy valakinek nyomorék volta szerelmet ébresztessen, ez szinte hihetetlen eltévelyedése nemcsak az izlésnek, hanem az ösztönnek is, annak az ösztönnek, amely az emberiség tökéletesítését szép és egészséges emberpárok szerelmére építi. Az ösztön pedig, — méltóztassék elhinni, — nem alacsonyabb rendű dolog, hanem a természetben rejlő nagy értelem, amely minden logikánál erősebb. Ez az ösztön boszút áll minden megcsufolásért: azért is, ha valaki szerelmet szuggerál magába, holott csak sajnálkozásról van szó. Vegyen erőt magán, győzze le az érzékenyülését és be fogja látni, hogy igazunk van. A diadalmas, mámoros, ujjongó szerelem nem érzébeli, hanem fizikai talajból fakad. És bár az ön sze-

mében cinikusnak tűnik fel ez a kijelentés: az ön levele után igazán megértjük és méltányoljuk a spártaiakat, akik a Taigetos hegyén már csecsemőkori elpusztították azokat, akiknek valami fogyatkozásuk volt.

Muzsa. (Megyese gyháza.) 1. Nem neveléses. 2. Nem szerelem. 3. A szülő nem felelős.

B. E. (Budapest.) Szívesen látjuk, ha írásai megfelelnek.

Nem közölhetők: Szándékos emberölés. Ők hatan. Imadatom tárgya . . . Barna hajad . . . Na ja, mert van szíve.

Még csak apró legény vagyok,
S az igazságtól durradok,
Ért pedig, higgyék el nekem,
Kneipp-kávénak köszönhetem.

Valódi csak az eredeti csomagokban **Kathreiner** névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az izzató gyarmat-kávéit! Kizárólag a **Kathreiner-féle Kneipp-malata kávé** bizonyult a legjobb pótkávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérképző, míltal előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a **Kathreiner-re** szoktassuk.

49 II.

IDEGENEK ARADON.

— Augusztus 24. —

Fehér Kereszt-szálloda. Csánk Rudolf István akadémiai tanár Kesz hely. — Weisz Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Varga Márton mérnök Budapest. — Harsetzky László hivatalnok Szeged. — Braun Jenő fakereskedő Zenta. — Fischl Jakab kereskedő Prága. — Balta Tivadar birtokos Nyir egyháza. — Adler Manó és családja Nagybecskerek. — Lukács Ádám és neje Nagybánya. — Schvihalek József gyáros Brünn. — Hoffman Izsó bérlő N. Zombor. — Klein Pál kereskedő és neje Abrudbánya. — Reiter László fakereskedő Szeged. — Krausz Mór fakereskedő Szeged. — Novák Odön vállalkozó Temesvár. — Kende Armin bérlő Szolnok. — Nemes Sándor festő Baja. — Török Ferenc gyógyszerész Petrozsény. — Kovács Sándor kereskedő Szabadka. — Steiger Aladár hivatalnok Kecskemét. — May Mátyás magánzó és neje Győr. — Kesztenbaum Lipót Komárom. — Adler Miksa szállító Brassó. — Schön Felix vállalkozó Nagyvárad. — Heilig József utazó Budapest. — Fodor A.

utazó Budapest. — Stern Sándor utazó Budapest. — Schmidt Odön utazó Budapest. — Hutter Károly utazó Budapest. — Fuchs Lajos utazó Budapest. — Stark Béla utazó Budapest. — Grünberg Gyula utazó Budapest. — Kovács Arnold utazó Budapest. — Fogel Andor utazó Bécs. — Klein Frigyes utazó Bécs. — Lusztig Henrik utazó Bécs. — Wolf Márk utazó Bécs. — Fischer Samu utazó Bécs. — Melitzer Gy. utazó Mannsburg. — Czekelius K. utazó Nagyszében. — Steiner Henrik utazó Debrecen. — Schweiger Dániel utazó Nagyvárad.

Központi szálloda. Szundy Aurél magánhivatalnok Budapest. — Pick Ede kereskedő Budapest. — Marosi Mór ékszerész Budapest. — Wiener Lajos kereskedő Budapest. — Mitner Gyula alezredes Kolozsvar. — Schächter Salamon utazó Bécs. — Deák Zsigmond honvédalezredes. — Schwarzenberg Dezső utazó Budapest. — Földes Ferenc kereskedő Budapest. — Spitz Emánuel utazó Budapest. — Kriattel József utazó Budapest. — Martics István szőlőbirtokos Magyarad. — Tekács Odön kereskedő Budapest. — Schindek József kereskedő Budapest. — Pozsony Imre birtokos Budapest. — Svoboda Ferenc birtokos Budapest. — Szabó János urad. kasznár Orosháza. — Weinberger Arnold kereskedő Budapest. — Toboch István dr. ügyvédjelölt Orosháza. — Hupper Emil kereskedő Budapest. — Plachy Vince pékmester Bécs. — Feuchtmann Ferenc kereskedő Budapest. — Hoos Gyula kereskedő Budapest. — Gerba Gusztáv jegyző és neje Pankota. — Weisz Gyula dr. ügyvéd Budapest. — Bagya Dávidné magánzó Fiume. — Porgén Mihály kereskedő Budapest. — Nagy Juliska szobaleány Temesvár. — Ozv. Weisz Mátyásné magánzó és leányai Temesvár. — Elek Sándor és testvérei Temesvár. — Engelman Adolf kereskedő Budapest. — Balon Imre magánzó Budapest. — Weinlich Ferenc kereskedő Budapest. — Vank Miklós utazó N. Kikinda. — Bauer Sándorné magánzó Horgos. — Bauer Imre gőzmalomtulajdonos Horgos. — Stern Lajos kereskedő Budapest. — Weisz Vilmos birtokos Budapest. — Panker Armin utazó Budapest. — Timbusz Albert számtiszt Budapest.

Vass szálloda. Gonojan Hozur lelkész és családja Ozora. — Schütz Dávid utazó Budapest. — Varga Benó utazó Budapest. — Weisz Hugó utazó Budapest. — Gelb Ignác kereskedő Budapest. — Gutman Izidor kereskedő Budapest. — Wenkheim Jakab kereskedő Bécs. — Blatt Jakab kereskedő Bécs. — Hunty Gábor kereskedő Békés. — Balyu Lajos szabó Békés. — Vog-tein Ignác utazó Prága. — Zachariás János ügyvéd M. Sziget. — Dobai Cornél Szatmár. — Hantos Béla mérnök Iglo. — Kanotraj B. kereskedő Szentés. — Szóke Béla főpincér Szeged. — Wirisch A. magánzó Földeák.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Több heti távollét után csak most hazatértemkor értesültem arról, hogy nevemmel visszaélés történt és engem a lapokban alaptalanul meghurcoltak. — Az „Aradi Közlöny“ augusztus 13-iki számában „A zálogház uzsorája“ című cikkben nevemmel úgy foglalkozik, mintha én is az üzletnek egyik tulajdonosa volnék. Ezen körülmény arra készít engem, hogy kijelentsem, miszerint Farkas Streicher J. zálogintézetnek sem kül, sem beltagja nem vagyok, az üzletből ezelőtt öt évvel kiléptem, amikor azt Streicher Idának adtam át.

Farkas Abraham,
pálinkaáru nagykereskedő.

2054

Patent gyermek harisnyák

394 női- és férfi harisnyák, koptyük elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen szabott, olcsó árak mellett. Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében Arad, Szabadság-tér 17. Vidéki megrendeléseket legpontosabban intézem el.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölsönkönyvtárába:

Cholnoky stb: A föld, Cholnoky, Littkai és Kövesligethy: A világegyetem, Király G: Jólát, Uchard M: Az ő védenze, Bebel: A nő és a szocializmus, Szemere Gy.: A Forray család, Dickens: A Pickwick Club, Lavedan: Az ágy, Gárdos M.: Az igazság az élet, Dessewffy: Mi a spiritizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Faustja, Ribot Th.: A lelki átörökítés, Emerson: Az emberi szellem képviselői, Ratzel dr.: A föld és az ember, B. Szt. Hilaire: A filozófia viszonya, Cherbuliez V.: Művészet és természet, Petz V: A görög tragédia, Csizmadia Fogházi levelek, J. Marschr: A tulvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marczali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet-és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Abonyi L.: Pászortűz, Tarlóvirágok, Böhme: Egy tévedt nő naplója,

Németben: Ahlberg: Ein modernes Mädchen, Villinger H: Das Erbschweinchen, Brusse C: Das Gymnasium zu Lengowo, Glyn E: Evangelines Schicksale, Rosner K: Der Puppenspieler, Croker B. M: Ihre Familie, Ohnet G: Die Stegerin, Harland H: Mein Freund Prospero, Bennet A: Ein grosser Mann, Boy Ed Ida: Die holde Törin, Sturm H: Ein freies Weib, Willy: Annies Geständnisse, (Forts. der Claudine,) Stilgebauer: Der Börsenkönig, Bahr: Wien, Hillern: Doppelleben, Ganghofer: Komödiengeschichte, Tanera K.: Sonhsa Annih, Sal-Dr. Bloch H.: Sexualeben unserer Zeit, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.

Leonard Willians: Miss Hooh of Holland, Huber: Csendesesen, csak csendesesen, Povell: Nigger songs, Heidenreich: Ein fideler Abend, Lehár: Moderne Walzer, Strauss: Frauenherzen, Gruber: Im Tanzedurch die Welt, Zerkovitz; Dalfy Dávid, Kálmán: Dal a Móziról, Grosz A.: Móricz, Fucik: Fest und treu, Scotto: A szalmaözvegy, Gr. Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsika, Hiintsch: Trink ma noch a Flascherl.

Antiquar könyvek

legnagyobb raktára.

Irógépkellékek. Könyvtárak és egyes könyvek vétele, könyvtárak berendezése.

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

KÖZPONTI SZÁLLODA.

APOLLÓ-csoport.

Igazgatók: Ormai és Roland.

Arad falában.

= Párisi revue új betanulással.

Kezdeté este 8 órakor.

Belépő-díj: I. hely: 1 kor. 50. II. hely: 1 kor.

aug. 27., 28., 29., 30-án

vendégszerepel:

FROSSÓ

????? (a villanyos titok) ??????

A budapesti „Beketow cirkuszból.”

Az öt világrész szenzációja.

Fölemelt helyárak: 1856

I. hely: 2 kor. II. hely: 1 kor. 20 fill.

3983

Legjobb Edítő Ital

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

SÁVANYÚVIZ

120 töltés.

szárazon emészthető,

szárazon emészthető,

szárazon emészthető.

A Bór- és Lithion-tartalmú

Salvator-
forrás

kitűnő sikerrel használtatik
vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvényénél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető!
Teljesen tiszta!

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a
Bonye-Lipócsa Salvatorforrás Vállalatnál
Budapest, V. Rudojtraktari 8.

1108

Mikádó-kertben

ma, vasárnap:

nagy mozgófénykép-előadás

a legjobb és legújabb képekkel.

Délután 5 órától

Zsiga Mita zenekara

hangversenyez.

Tisztelettel:

Schwarz M.

1992

Serravalló

China bora vassal.

Hug. kiállításán Bécsben 1906. legnagyobb kitüntetésben. Erősítő szer gyengélkedőknek, vérszegényeknek és idültnek. — Étvágygerjesztő, idegerősítő és vértápláló szer.

Kitűnő ízű. — Több mint 5000 orvosi ajánló levél.

SERRAVALLÓ J. Triest-Barcola.

Kapható minden gyógyszerárban félliteres palackokban 2 kor. 40 fillér, egész literes palackokban 4 kor. 40 fillér. 3975

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitűnőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ ASEPTOL szájvíz-pasztill-
fogorvos láli és fozpora.

Aseptol szájvíz-pasztillák 1 doboz 2 kor., fogpor
80 fillér Kaphatók gyógyszerárban, droguerárban és
Hatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájápoló-
szerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Kelemen gyógyszerárban. 3956

Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5
óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, na-
ponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. augusztus 4-én.

ÜRESEDÉSBEN LEVŐ ÁLLÁSOK:

Kereskedelmét végzett egyének alkalmazást nyer-
hetnek.Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd ke-
restetik.Helybeli diszmű és rövidáru üzlet részére segéd ke-
restetik.Vidéki vaskereskedések részére segédek keres-
tetnek.Aradi fűszerkereskedő cég részére egyes segéd ke-
restetik.Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli se-
géd keresztek.Vidéki városokba, rőtös-áru üzletbe segédek ke-
restetnek.Vidékre több, a német és román nyelvben jártas
fiatalabb vaskereskedő segédet.Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a ro-
mán nyelvben jártas.Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román
nyelvben jártas segédet.Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót
nyelvben jártas segédet.Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó
segédet, szerény igényekkel.

ÁLLAST KERESŐK:

Mérlegképes könyvelő, az összes irodai teendő-
ben otthonos egyén a délutáni órákra foglalkozást keres.Irodai teendőben jártas egyén a délutáni órákon
bármely állást s erény feltételek mellett elvállal.Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni
foglalkozásra irodai alkalmazást keres.Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nős
jóírásu alkalmazott.Irodai teendőben jártas kisasszony szerény felté-
telek mellett állást keres.Több vidéki fűszer- és rőtösáru üzlet részére román-
ul tudó, kezdő segédet.AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYAKlein Sándor,
titkár.Keppich Zsigmond,
elnök.

492

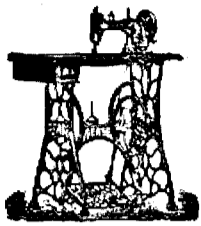
elnök.

Telefon szám 93.

Hammer Vilmos

műszerész

Arad, Szabadság-tér 7. sz.

Pfaff és Singer
karikahajós

varrógépek,

„Kellik Premier“, „Puch“

kerékpárok,

Grammofonok és lemezek nagy raktára

Acetylen lámpák, gummik, nyergék, gram-
mofon kerekék, rugók, hangdobozok, varró
és grammofon tűk I-a minőségben.

Javítások jutányosan és jóállás
melletti, gyorsan és pontosan esz-
közítetnek.

Keresek egy fiatal segédet,

ki a rófóshöz is ért és
románul beszél.

Weisz Mór,

Székudvar. 2036

Egy jó karban levő 2 lóerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

1898 óta forgalmazva.

Berger-féle

gyógy-kátrány-szappan.

mindennemű bőrkiltörések

Berger-féle kátrány-kénszappan.
Ez a legújabb kátrány-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle glicerín-kátrány-szappan

Ez a glicerín-kátrány-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Berger-féle borax-szappan.

Ez a borax-szappan az arany- és ezüst-érmékkel
díjazott, a legkiválóbb minőségű kátrány-szappan, amely
mindennemű bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle
bőrkiltörések, mosás és fürdés után, mindenféle

Tüzelő anyagokban

bár a szállítási akadályok teljesen meg-
szüntette nincsenek, mindazonáltal igen
tisztelt vevőinket értesíthetjük, hogy

raktár - készletünk

Zsilvölgyi Fűtőkészén,

Porosz Salon-készén,

Porosz Légszesz Pírszén

és Porosz Dió-Pírszénben

Legjobb minőségekben

jól el van látva.

Háztartási és ipari célokra száraz, darabos,
jól kiégetett

Bükkfa-szén

állandóan nagy mennyiség készleten...

Takarékfűtőhelyben ajánljuk a kőszéntüze-
lést. Számos előnyök s jelentékenyen

olcsóbb, mint a tűzifa.

A hazaszállítást saját kocsijainkkal, a
miniszteri és főkapitányi rendeletnek meg-
felelően **plombázott zsá-**

kokban eszközöljük. 168

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedés szénosztálya.

Telefon 189. sz.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

3082

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

133

kastélyok villák, uradalnok, sanatoriumok, kórházak, hotelek, vendéglők, gyárak, laboratoriumok, állomások, kasszárnyák templomok, iskolák,
községek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem acetylen! Robbanás veszélye kizárva! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismerő nyilatkozatok. Bel- és külföldi szabadalmak. Számos
kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad:

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskaí-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költségvetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

1902. orsz. gazd. kiállítás, Pozsony: I-ső díj aranyérem. — 1901. temesvári kiállítás: I. díj. díszoklevél.

BORSAJTÓK

Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „Kossuth“, „Kincsem“, „Hegy-
— alja“ és „Acélor-6s“ a magyar bórtermelők legkedveltebb borsajtói.

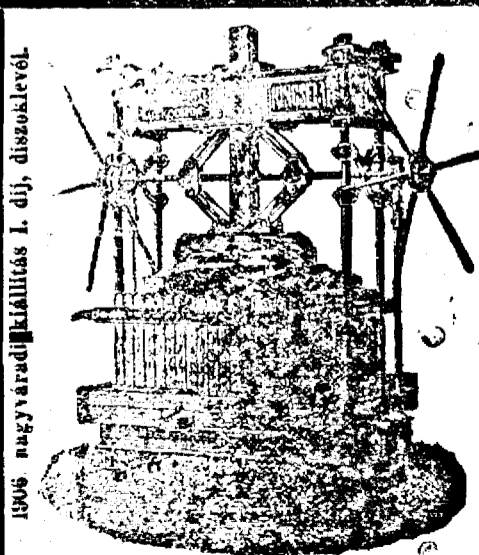
Legújabb Rákóczi rendszerű **kettős kosaru sajtók**, nagyüzemi
prezseléshez.

Fő előnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Oriási erőklfejtés! A törköly egy darabban és
könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlőzúzók és bogyózók! — „Villám“ legújabb centrifugális bogyózó és zuzógépek!

1684 **SZILÁGYI és DISKANT gépgyára Miskolcon.**

1902. borászati kiállítás. Eger: I. díj, díszoklevél és aranyérem — Árjeggyék ingyen.

1906 nagyváradkiállítás I. díj, díszoklevél

Borsajtók a pécsi kiállítás borsászati csarnokában megtekinthetők.

Szilágyi Márton

Arad legnagyobb
és legolcsóbb

1280

óra-javító

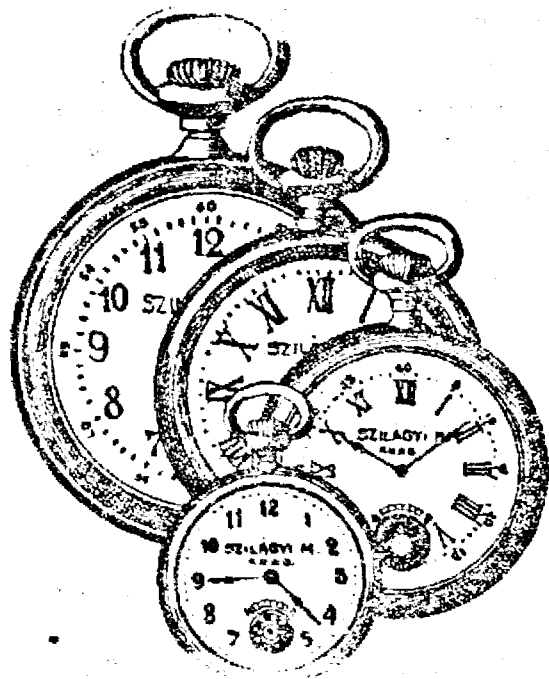
műhelye

a színház oldala mellett,
Vörösmarty-utca 3. szám.

Raktáron

mindennemű órák

3 évi jótállás mellett.

Utazó bundák és béli belépők

— kölcsön adatnak —

1280

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szűcsárúk, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapkák nagybani
— készítése és eladása. —

Javításokat, átalakításokat gyorsan
és jutányosan vállalunk. Azonkívül
mindennemű tárgyakat a molyok meg-
óvásától, szörme, szövet, posztó, sző-
nyegeket, ablakfüggönyök s ezekhez
hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos
és molymentési szert használunk a
mi saját találmányunk és csakis
egyedüli intézetünkben található.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. áll. tisztviselőegylet kolozsvári
képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknél,
katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti
ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

471

Legolcsóbb, legjobb
bevásárlási forrás

háztartási szükségletek

fedezésére.

A J Á N I J U K.

Arccremek

Fogpasták

Illatszerek

Fogkefék

Hölgyporok

Szájvizek

Kölni vizek

Szappanok

Fogporok

Hajvizek

Fogcremek

Szoba-illatok

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

341

ARADON.

**Lábizzadás,
hónaljizzadás**

ellen meglepő jó hatású szer a Hajós-féle

általános hintőpor,

szárit, — szagtalanít.

Ára egy doboznak 70 fillér.

313

Tyúkszemétől

mindenkét megszabadul a világhírű törvényesen védett Hajós-féle

ANAGALLIN

használata által. — Ára egy üvegnek 70 fillér.

„NEVER“

amerikai gummi különlegesség, a képzelhető legjobb óv-
szer. 6 db egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Poloskák kiirtására legjobb szer a **Phenolsav.**

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrássy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Városi hirdetések.

14650 - 1907. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. munkásbiztosítási hivatal 148/907. sz. a. kelt rendeletével az összes betegsegélyző pénztárak felszámolását, s annak megállapítását rendelvén el, vajjon nevezett egyleteknek joguk van-e a továbbműködésre, az ipartestületi és a kereskedelmi alkalmazottak betegsegélyző pénztárának kivételével, felhívom az összes, Arad sz. kir. város területén működő betegsegélyző pénztárakat, hogy hivatalomnál haladéktalanul jelentsek be fenállásuk idejét és azt, hogy az 1907. évi június hó 30-ával befejezett legutolsó évben tagsági létszámuk mennyire rugott?

Arad, 1907. évi augusztus hó 19-én.

Green,
h. főkapitány.

Arad szab. kir. város polgármesterétől.

3516—1907. pm

Pályázati hirdetés.

A Hertschka Mór ösztöndíj alapítvány egy reáliskolai alapítványi helye megüresedvén, felhívom az aradi áll. főreáliskola azon tanulóit, kik a pályázati alábbi feltételeknek megfelelnek s az ösztöndíjat elnyerni óhajtják, hogy felszerelt pályázati kérvényüket hozzám 1907. évi szeptember hó 6-ig bezárólag nyújtsák be.

Pályázhatnak:

1. szegény aradvárosi árvák,
2. aradvárosi szegény özvegy fiai,
3. aradmegyei szegény árvák,
4. aradmegyei szegény özvegy fiai,
5. Aradvárosi szegény és
6. bárhova való illetőségű szegény tanulók, kik az összes tantárgyak felerészből kitűnő, másik fele részéből jeles, illetve jeles és jó osztályzatot nyertek.

A pályázati kérvényhez illetőségi bizonyítvány s a legutóbbi iskolai bizonyítvány csatolandó, végre igazolandó, hogy a folyamodó az aradi áll. főreáliskola rendes tanulója.

Az ösztöndíj az iskolai évek befejeztével azon esetben lesz a megválasztott ösztöndíjas részére mindaddig míg tanulmányait az aradi állami főreáliskolába folytatja kiutalványozva, ha a megválasztott ösztöndíjas 1908. évi július hó 3-ig az ezen pályázati hirdetésben megjelölt osztályzatú az 1907/1908 évről nyert bizonyítványát hivatalomban bemutatja.

Arad, 1907. évi augusztus hó 10.

Varjassy,
polgármester.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

24175—907.

Versenyárgyalási hirdetés.

Az Arad és Uj-Arad közt létesítendő állandó jellegű Maroshidnak és a vele kapcsolatos egyéb létesítmények elkészítésének biztosítására.

Az összes munkálatok 3 főcsoportra osztatnak; ugymint:

1. A hid alépitménye és a vele kapcsolatos biztosítási munkák.
2. A vasfelszerkezet, pályaburkolat, lámpa oszlopok szállítása.
3. A hidfeljárók és azoknak a költségvetésben felsorolt tartozékai,

vámház építés, csatornázás és a próbaterhelés. Ezen munkák minden csoportjára külön-külön teendő meg az ajánlat.

A szabályszerűen kiállított ajánlat, lepecsételt borítékban, melyen az ajánlat tárgya megjelöltetett, 1907. évi szeptember hó 23-án déli 12 óráig Aradváros polgármesteri hivatalába be küldendő.

Elkészve érkezett, vagy táviratilag, telephonon bementett ajánlatok el nem fogadtatnak.

I. Az 1. és 3. csoportra vonatkozó ajánlatnak tartalmazniok kell:

1. Az ajánlathoz a kiadandó minta felhasználásával részletes költségvetés csatolandó, amelybe az egységárak, költségvetések az ajánlattevő által beirandók és a költségvetés végösszege kiszámítandó.

2. Azon egységárak, amelyek a hidfőknél és pilléreknek a tervezetnél (legfeljebb 10 m-el mélyebbre terjedő alapozása esetében, a teljesen elkészített alap m²-e után, a tervezett mélységen aluli alapozásért fizetendő. Ezen egységárak, amelyek 2—2 méterenként változható értékkel és külön a hidfőkre; — és pillérekre adhatók meg, az ajánlati költségvetésbe irandók be.

3. Az ajánlati költségvetésbe beirandó azon m²-kénti egységár, mely a tervezethez képest elmaradó alapozásért levonandó lesz, azon összegből, amely akkor volna fizetendő, ha a tervezett alpmélységek be nem tartatnának.

4. Azon általános összeg, mely a Cigányka-patak helyén tervezett áthidalásnak esetleges elhagyása esetében a szerződés 4. §-a értelmében előállítandó betoncső-átereszért fizetendő lesz.

II. A 2. főcsoportra vonatkozó ajánlatnak következőket kell tartalmaznia:

1. A vasszerkezetnek legnagyobb, megfizetendő súlyát és a vasszerkezetért métermázsánként fizetendő egységárát.

2. A kocsit és járdát asfaltburkolatáért a szerződés 4. §-ának 4. pontja értelmében fizetendő általános összeget, megjegyezvén, hogy a burkolat alzatának esetleg vasból tervezett részei az 1. alatt megadandó súlyba beszámítandók.

3. A lámpaoszlopokért a szerződés 4. §-ának 2. és 3. pontja értelmében fizetendő darabonkénti árakat.

4. A hidon elhelyezendő vágány elkészítéséért a szerződés 4. §-ának 5. pontja értelmében, vágány-folyóméterenként fizetendő árat.

5. Az ajánlathoz csatolandó a vasszerkezet általános elrendezését feltüntető vázlat rajz (oldalnézet, alaprajz, keresztmetszet) a pályaburkolat és alzatának elrendezését, anyagát és méreteit feltüntető rajz és a lámpaoszlopok alakját, anyagát és szerkezetét feltüntető legalább 1:50 léptékű rajza.

Az 1. és 3. csoportra vonatkozó ajánlatba megjelölendő továbbá, a falazathoz alkalmazni szándékolt kövek származási helye, s tartalmaznia kell mindegyik ajánlatnak azt a nyilatkozatot is, hogy a szerződés a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi minister ur által jóváhagyott tervezetét és annak kiegészítő részeit képező terveket, a szerződés tervezetét, műszaki leírást és részletes feltételeket, valamint a helyi viszonyokat ajánlattevő teljesen ismeri és az összes feltételeket magára nézve kötelezőknek elismeri.

6. A sajátkezűleg aláírt ajánlatban kiteendő az ajánlattevőnek vagy ajánlattevőknek neve, illetve nevei, a lakhely, az ajánlattevő cég neve bejegyzett cég részéről csatolotván a hitelesített cégjegyzési kivonat is.

7. Az ajánlat benyújtását megelőzőleg Aradváros főpénztáránál készpénzben vagy óvadékképes papírokban a kikiállítási összegnek 5%-a, azaz öt százaléka, mint bánatpénz leteendő és ennek megtörténtét igazolandó elismervény az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlattevő, kinek ajánlata elfogadtatik, tartozik az erre szóló értesítés vétele napjától 8 nap alatt az általa megajánlott összeg 10% azaz tíz százaléknak megfelelő összeget biztosítékul letenni, illetve bánatpénzét ezen összegre kiegészíteni s ennek megtörténte után a szerződést aláírni.

Ha ezen határidő alatt a biztosítékot le nem tenné és a szerződést alá nem írná, letett bánatpénze minden bírói közbenjárás nélkül a város tulajdonába megy át s a munka kiadása iránt a város közönsége szabadon rendelkezik.

Az ajánlattevő ajánlataikkal azok benyújtására kitűzött naptól 6 azaz hat hónapig marad kötelezettségben s ezen idő alatt ajánlataiktól vissza nem léphetnek.

8. A város közönsége fentartja magának a jogot arra nézve, hogy a beérkezett ajánlatok között bármelyiket tekintet nélkül az ajánlati összeg nagyságára indokolás nélkül akár elfogadhasa, akár visszautasíthassa, esetleg egészen új versenyárgyalást tartani; az ajánlattevők nem követelhetnek kárpótlást azért, mert ajánlatuk el nem fogadtatott.

Az el nem fogadott ajánlathoz csatolt bánatpénz vissza adatik.

Az ajánlattételhez szükséges minták s tervek, helyszínrajz a városi pénztárnál lefizetendő 40 koronáért, a nyugta felmutatása ellenében a városi mérnöki hivatalnál kaphatók.

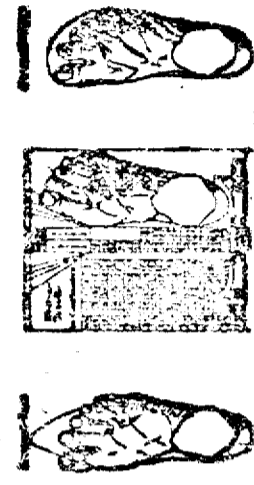
Arad szab. kir. város tanácsának 1907. évi augusztus 18-án tartott üléséből.

A városi tanács.

500 koronát fizetnek annak, aki Bartilla-fogvizetnek használatát mellett, üvegeje 70 ml. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 20 fill.) **Bartilla A. Örökösök**, (R. Winkler) **Wien**, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható **Aradon** minden gyógyszeriarban, különösen **Földes Kelemen**nél, Deák Ferenc-utca 11. sz. és **Hajós Árpádnál**, Andrassy-tér 22. Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-fogvizet**. Hamisítványok fejeleztetést díjaztatnak. 601

Kész cipő mérték szerint.

Egyedüli rakatár

Weinberger János
elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvár.

A Tulipán szappan

Legjobb a világon!

1240 Hatása csodás!

Tulipán szappan
darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérre varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolít reddőket, szepőt, májfoltot és bőrtakát (Mitesser).

Meggyesy Veronka

ARAD, Tököl-tér 1. szám. Katalin-fürdő-épület. Kristyóry-feje üzlet.

Hattyu-mosóda!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

mosódámban

az általam legújabbban feltalált fényvel gyönyörűen fenyezett **lapeket, kézelőket és gallérokat tudok tisztítani**, amelyek ennek használata által olyanokká lesznek, mintha újak volnának.

Ajánlom tisztító intézetemet, amelyben minden fehérnemű tisztítását, mosását és vasalását mersékektől árak mellett elvállalom.

Vidéki megrendelések 48 óra alatt elkészülnek és pontosan elküldetnek.

Tisztelettel

Stefán Józsefné

ARAD, 1480

Tököl-tér, román templom-épület, a kis posta mellett.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legjobb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipő** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítését elvállalom, azon reménnyel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

596 **Wolf János.**

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
 Arad, Weitzer János-ut. 13. sz.
Zsinor,
gomb,
bojtok
és rojtok
 állandóan raktáron tartatnak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készit. 682

RUBICS GYULA

fényező és mázó mester
 Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,
 Bocskai-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorkban, régi butorok újra festését** bármilyen stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, rácsozatok, lámpériák, fogasok, csillárok és fürdő-kadakat.** 1488

Köszén

elsőrendű vulkán-farkasvölgyi rostált portmentes 500 kg. vételnél pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

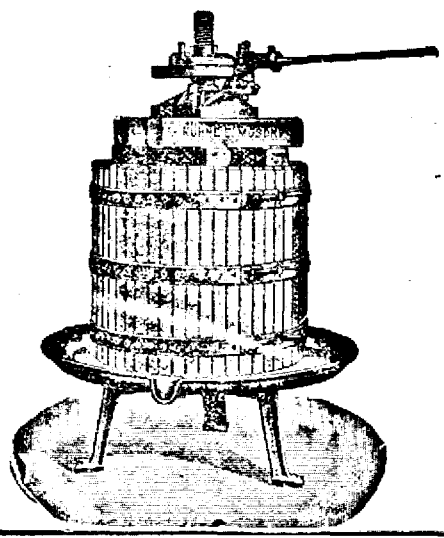
100 kkgként 3-20 koronáért kapható: 15

Pollak Sándor

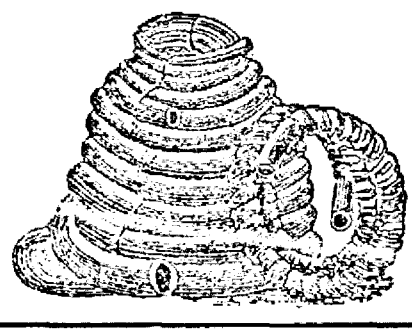
mikalakai tégl- és cserépgyárban, telefon 515.
 Nagy tégl- és cserép-raktár.

Kovács Soma és Társa Aradon.

Gép, műszaki és pincefelszerelési gépek raktára.
K ü h n e E. 1164
 mosoni gépgyáros kizárólagos képviselője.
 Borszivattyúk, szűrők, szőlőszeti gépek, rostak, konkolyozók, sack rendsz. ekék, eredeti Hungária és Mosoni drill vetőgépek.

Malomszerek,
 Szerszámok,
 Kutak, Tömlők.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást házilag kezel, minden vegyszer mellőzésével, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak. Sok éven át szerzett tapasztalatom reméltem engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel 753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsmust sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomó-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legjobb szerkezetben

gyümölcs- és szőlő-örloket, bogozógépeket, gyümölcs-aszalókészülékeket

Arany érem Szeged 1899
 Arany érem Budapest 1899
 Arany érem Pozsony 1902

hydraulikus sajtóért.

gyártnak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legjobb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II.
 különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 1836
 Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

STOLCZ J.

aranyműves műhelye
 készít mindennemű arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.
 Régi ékszerek átalakítását, valamint minden javításokat.
 Ugy hávi eszközök, valamint díszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözést jótállás mellett elvégeztet.

Stolcz J.

aranyműves 665
 Arad, Weitzer János-utca 2.,
 Minorita-palota.

Nem kell London. Nem kell Páris!
 Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére
SEELINGER M. A. UTÓDA
 orthopéd és divat cipészterében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom orthopéd-gyógycipőmet, melyek meggátolják a lábfej fejlődését, gyermekknél, ugyazintén felnőtteknél nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíttek a valódi amerikai formájú cipőktől meg nem különböztethető tartos szép cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA
 az aradi Nemzeti Színház szállítója 662

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy **Aradon Deák Ferencz-utca 2. szám alatt** (Sebesház) egy, a mai kor és modern ízlés minden köve eményének megfelelő.

női kalap divat-terem nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom. Állandó és a legnagyobb választék **gyászkalapokban.**

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztetnek.

V. léki megrendeléseket a legmesszebb menő körülményekkel szembeállítva. 719 Szíves pártfogást kér

ARITMANN ANNA
 Arad, Deák Ferencz-utca 2.

Arad szab. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

(Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások szeptember hó 1-től mindennap d. e. 9—12 ig, d. u. 4—6-ig tartatnak.

TANÁRI KAR:

BAYER BETTELHEIM IDA, felügyelő, zongora és zeneelmélet.	MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) zongora, zongora és kamarazene.	SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.
KISS JANKA, czimbalom.	MÜTTERMÜLLERNÉ LENGYEL ERZSI, zongora és zeneelmélet.	UNGER MOR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.		WEIHART AURÓRA, magánének és karének.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 kor., fuvóhangszer 6 kor. Előre fizetendő.

BEIRATÁSI DIJ: 6 KORONA.

Az igazgatóság.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
— Telefon szám: 151. —

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselekedet kereső vagy cseledek ajánlkozó apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérert és 1 koronáért kaphatók lapunk elárúsító helyein.

A kinek

ismerettség birtán

<p>gazdastársra, navelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztára, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,</p>	<p>kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, penzbeszedőre házmesterre, stb.-re van szüksége.</p>
---	--

Aki

eladni kíván

<p>butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát,</p>	<p>üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy</p>
---	--

Aki

bérbeszedni kíván

<p>birtokot, házat, vadászterületet,</p>	<p>halászatot, telket, kocsit, lovat,</p>
--	---

Aki

mindeseket vétel vagy bérbévitel céljából keresi:

Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban értekezni, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”
kis hirdetési rovatát használja.

Kerpel Izsó

könyvkereskedésében minden újdonság raktáron van. Alkalmi vételek. Könyvtárak olcsó berendezése. Könyvtárak vétele. Kerpel Izsó könyv-, zenemű- és papirkereskedése, antiquariuma, kölcsönkönyvtára és zenemű kölcsönző intézete Aradon. 1921

Telek eladó

egy teljesen kiépített utcában. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ház eladás!

Választó-utca 44. számú ház eladó. 1942

Kiadó

Deák Ferenc-utca 39. sz. a. egy üzlethelyiség október 1-sőre. Bővebbet a házban vagyis Angele Mátyás, Szabadság-tér 16., Dományi-palotában. 1950

Ház eladás!

Magyarádon, a községhez szomszédságában egy uri ház, elköltözés miatt jutányos árban eladó. 1986

Kiadó lakás!

Hajó-utca 28 sz. alatt az I-ső emeleten egy két szobás utcai lakás novemberre, esetleg októberre, a földszinten pedig egy egy szobás utcai lakás szeptemberre olcsón kiadó.

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingusz I. és Fia** könyv- és papirkereskedésében Arad. Telefon 517. 361

Intelligens házból

való fiuk uri családnál teljes el látást nyerhetnek. Cim a kiadóban. 2019

Festeni tanít!

Olaj, aqva-rel, pastell s valamint bársony égetés, selyem festést tanít. Bővebb felvilágosítást ad a kiadóhivatal. 2028

Egy igen jó forgalmu

szatóciszlet családi körülmények miatt haszonbérbe, esetleg házzal együtt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2039

Négy polgári osztályt végzett

16 éves fiatal ember, fűszer vagy vegyes kereskedésbe tanulónak ajánlkozik. Cim: Zwerencz Gyula, kir. postamesterhez, Pankota. 2048

10 darab 20 %! új hordó

jutányos áron eladó. Cim: Brunner Ferenc, Pankota. 2042

Egy biliárd asztal

jutányosan eladó Teleki-utca 15. szám alatt.

Szalonna,

zsir és mindenféle hentesáru a legjutányosabb napi áron kapható **Garai Károly** hentesáru üzletében Aradon, Boczkó-utca 2 sz. 2034

Eladó szőlő!

Világosan, öt percnire a 12. sz. mótóros megállótól, a nyerges hegyen, a görög kath. templom háta megett, 5 kataszt. hold. Van benne szép új nyaraló pincével. Borház és minden felszerelés. Jutányos ár. Tulajdonos Györke Lajos tanár, Világos, Nyergeshegy. 1269

Bizton existencia!

Ügyes, jó beszedő tehetségű urak általános alkalmazást kaphatnak egy környen eladó házi cikk eladására. Penzbeszedők óvadékai kerestetnek. Ajánlatok „K G 100.” jellel a kiadóhivatalba kérem: ek 465

Eladó ház!

A Borona-utcában 8. szám alatt egy ház 30 év óta fennálló jó forgalmu szatóciszlettel eladó. Bővebbet ugyanott. 1860

Intelligens család

tanulókat teljes ellátásra elfogad. Cim a kiadóhivatalban. 2043

Ugyvédi irodámban

románul beszélő irnok szeptember 1-től alkalmazást kap. Dr. Szölösi Zsigmond, Pécskán. 2045

Kiadó azonnal

egy, esefleg két egymásba nyíló utcai butorozott külön bejáratu szoba. Cim a kiadóban. 2046

Prima boros hordók eladók!

40% , 5% hektoliteres á 3 frt, $1/30$ hektos kád á 30 frt, 2 új 75 frtos Singer varrógép á 30 frt. Bildbauer Lajos, Orczy-utca. 2051

Szabadság-tér 4. szám alatti

I. és II-ik em. lakás, mely 5 szoba és fürdőszobából áll, november 1-től kiadó. Bővebbet Eötvös-utca 17. szám. 2058

Csemege szőlő eladás.

Alulirt igazgatóság a csálai állami szőlőtelepnek mintegy 50—60 m. m. csemege szőlő termésére nyilvános árverést hirdet. Az árverés **augusztus hó 28-án délelőtt 9 órakor** a telep irodájában tartatik meg. Az árverés napjáig zárt írásbeli ajánlatok is benyújthatók. 2050

A csálai és barackai állami szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

Eladó!

Alulirotnál van: kitűnő csemege szőlő; 10000 drb. mustos fehér gyökeres és sima zöldojtvány; 2000 darab gyökeres rip. portal jutányos áron eladó.

Vancu Péter,
tanító, szőlőbirtokos 2047
Magyarád

A város központján

lakó gyermektelen házaspárnál 2 fiu gyermek az iskolai évadra teljes ellátásra felvétetik. Levelek: „Jó fiuk” jelige alatt e lap kiadó-jába kéretnek. 2049

Tanke biharmegyei községben

járásbirósággal, nagy környékkal

egy üzlethelyiség

a legszebb helyen, rőfös férfitornak

azonnal kiadó.

Evi hér 280 frt.

Tudakozódni Schwimmer Ignác-nál, Nagyszalonta. 1974

Nagymennyiségű

maculatura jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Az izraelita templom sarkán nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, ezörme és utasbundaikat, továbbá használt háló és ebédő, valamint könyv-butorokat, Wertheim cas-át, jégsekérenyt, lövészsámat, nyergeket, legyvereket, kis és nagy mérleget, bolti állványoka, ócska vasat, renet, ólmit és mindenféle tártárgyakat, régiségeket, akármily kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben. Ezen felsorolt minden egyes tárgyak a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók.

Kivánatra házhöz, vagy vidékre levélbeli meghívásra rögtön megyek. Szabóság és kész férfi-ruha üzletem **Asztalos Sándor-utca**, Grat ner-féle házban, butor-raktáram **Árpád-tér 5. szám**, az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyarádi ó és pecsenyeborok úgy nagyobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf
ügyvédnél 525
ARADON,
Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Aradi Pinczér Segélyző és Elhelyező Egylet.

Táviratczim: „Aradi pinczéregylet“.

Hirdetmény.

Az aradi pinczér egylet elhelyező irodáját a mai napon megnyitotta és ezen irodát házilag kezeli, napibiztosokkal ellenőrzi s azt alábbi hatóságilag engedélyezett díjak mellett helyez el szakképzett pinczéreket, kiket az egylet tagjai sorába szakképzett-ségük igazolása után felvesz s az elhelyezési díjak az egylet pénztárába folynak be.

Ezen egyleti iroda vezetőnek a legutóbbi közgyűlésen Friedländer Náthán régi főpinczért választotta meg, ki szakképzettségével mind a munkadók mind a munkakeresők igényeit kielégíteni tudja. Az elhelyező irodában a tagok, illetve felek részére panasz-könyv áll, mely az elnökség felügyelete mellett, a választott bíróság által lesz elbírálva.

Vidéki panaszok az egyleti elnökhöz küldendők be. A beküldött előlegekért és utiköltségeikért az elnökség az irodavezető óvadékja terhére felelősséget vállal.

Elhelyezési díjak: Főpinczér 100 korona óvadék után 10 korona, 200 korona óvadék után 20 korona, 300 korona óvadék után 30 korona, ennél magasabb óvadék után díj nem számítatik. Üzletvezetők, könyvelők 6 korona. Éthordók és kávéházi pinczerek 3 korona 20 fillér. Kaszirnók 6 korona. Csaposok 2 korona. Londinerek 2 korona. Hetesek 1 korona 60 fillér.

Vidékre kétszeres díj számítatik, de az elnökség fentartja azon jogát, hogy ezeket a díjakat az üzlethez mérten leszállíthatja.

Tisztelettel kérjük azért ugy a munkaadókat, mint a munkakeresőket, hogy egyletünk irodáját szükséges személyzetük és az alkalmazást keresők állásuk elnyerése végett bizalommal keressék meg.

Alulírott egyesületünk elnöksége pedig arra kéri a szállodás és vendéglős urakat, hogy mindazon szennyes híreszteléseknek, a melyek a mult hóban és legutóbbi napokban ugy a Budapesti, valamint helybeli lapokban megjelentek, hogy egyesületünk akcióra készül, hitelt ne adjanak, ezek ellenségeink által kiesztelt aljas koholmányok s hitelt nem érdemlenek. Mi egyesületünket, alapszabályaink értelmében mint jótékony egyesületet minden politikai cél kizárásával vezetjük, tagjaink és a munkaadókkal való viszonyok és egymás érdekeinek megvédésére.

Az Aradi vendéglősök és korcsmárosok ipartársulata tagjait felkérjük, hogy általunk a társulathoz intézett kérelmeinknek tudomásul vételére és elbírálására az elnökségtől közgyűlés egybehívását követeljük, ne hagyják egy 150 tagból álló egyesületnek a munkaadókhoz való közeledését és jóhiszeműségét egy pár ember személyes boszujától eldobni.

Egyébiránt az aradi vendéglősök ipartársulata tagjait felkérjük körleveleink figyelembe vételére.

Kelt Arad, 1907. év augusztus hó 20 napján.

Az Aradi Pinczerek Segélyző és Elhelyező Egylet Elnöksége.

Schorman István,
titkár.

Schuch Ferencz,
tisztb. elnök.

Horváth Lajos,
elnök.

Moruzzi Ignácz,
alelnök.

ALAPITTATOTT 1887. ÉVBEN.

Victorîa

takarék és hitelintézet mint részvénytársaság

Arad, József főherceg-ut 2. (saját házában.)

Fiókinézet, Kisjenőn, saját házában.

Befizetett részvénytőke K. 1,200.000		Betétek K. 6,000.000
Tartalékalap K. 900.000		Évi forgalom ... 150 millió korona.

Üzletköre:

Átvesz betéteket betéti könyvecskékre kamatozás végett és azok után, amelyek 3 hónál rövidebb ideig vannak elhelyezve 4% ot, **3 hónapnál hosszabbidőre elhelyezett betétek után a betett összeg nagyságához képest 4¹/₂% és 5% kamatot fizet minden levonás nélkül.**

A 10%-os betétkamatadót az összes betétek után kivétel nélkül az intézet fizeti meg.

A pénztár állásához képest **betétek felmondás nélkül is visszafizettetnek.**

Leszámitol

v á l t ó k a t.

Előlegeket nyújt
értékpapirokra.

Jelzálog kölcsönöket engedélyez

ház-és földbirtokokra.

761

Az igazgatóság.